

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання
Кафедра германської філології

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»**

**Спеціальність(переклад)6.020303 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури (переклад
включно),перша-англійська»**

Лексико-стилістичні проблеми перекладу Інтернет-медіа

Допущено до захисту «__» _____ 2020 р.

Зав. каф. германської філології _____ канд. філол. наук, проф. Кобякова
І. К.

Виконала:
студентка групи ПРмз-91с
Садова Олена Олександрівна

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доцент
Медвідь Олена Миколаївна

Суми 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	6
1.1 Характеристика поняття політичного дискурсу	6
1.2 Політичний дискурс ЗМІ як різновид політичного дискурсу	15
1.3 Основні характеристики Інтернет-медіа	22
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2 ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА	33
2.1 Специфіка перекладу політичного дискурсу	33
2.2 Моделі перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа	42
2.3 Лексико-стилістичні проблеми перекладу	48
Висновки до розділу 2	56
РОЗДІЛ 3 МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАСТОСУВАННЯ СТАТЕЙ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ .	58
3.1 Особливості навчання перекладу	58
3.2 Можливості застосування статей політичної тематики на заняттях з практики перекладу	62
Висновки до розділу 3	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	76
SUMMARY	79

ВСТУП

У сучасному суспільстві ЗМІ забезпечують доступ до найціннішого у світі – інформації. Характер інформації в медіа вказує на важливість тих чи інших сфер суспільного життя. Пріоритетним для засобів масової інформації є вплив на громадську думку з метою формування соціальної оцінки значущих подій і явищ. Мова сучасних ЗМІ, які висвітлюють актуальні політичні події, рясніє різноманітними стилістичними фігурами, які журналісти вправно обіграють з метою не тільки залучення читача, але також надання емоційного впливу і формування певної думки. Процес глобалізації та поява мережі Інтернет сприяли розширенню мовних контактів, що у свою чергу вплинуло на важливість перекладу засобів масової інформації. Тож, у даній роботі ми зосередимося на дослідженні лексико-стилістичних проблем перекладу політичного дискурсу ЗМІ, зокрема медіа форм.

Одним із завдань загальної теорії перекладу є вивчення закономірностей процесу перекладу, визначення критеріїв перекладу, які доповнюються з розвитком перекладацької діяльності. У рамках спеціальної теорії перекладу також з'являється необхідність виділення критеріїв і закономірностей перекладу, характерних для певної пари мов і текстів різних стилів і дискурсів, що дозволяють правильно вибудовувати перекладацьку стратегію, застосовувати перекладацькі трансформації.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю багатостороннього вивчення лексико-стилістичних особливостей перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа. Переклад політичного дискурсу набуває великого значення в даний час в силу того, що розширюються зовнішньополітичні та економічні зв'язки між державами, зростає кількість засобів масової інформації, число контактів із зарубіжними партнерами. Вивчення критеріїв і закономірностей перекладу політичного дискурсу є актуальним для перекладознавства, так як політичний дискурс являє собою

пласт лексики, що охоплює назви і поняття суспільно-політичного життя суспільства і тісно переплітається з іншими сферами життєдіяльності.

Вивченням особливостей перекладу політичного дискурсу займалися такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як: Акінчиць Н., Гнезділова Я.В., Дацишин Х., Карабан В. І., Клименко І., Ковалевська Т.Ю., Нагорна Л., Федоров А.В., Швачко С. О., Brown G., Chilton P.A., Schaeffner C., Yule G.

Мета дослідження – аналіз лексико-стилістичних проблем перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати ряд **завдань**:

1. Розглянути характеристику поняття політичного дискурсу.
2. Дослідити політичний дискурс ЗМІ як різновид політичного дискурсу.
3. Описати основні характеристики інтернет-медіа.
4. Охарактеризувати специфіку перекладу політичного дискурсу.
5. Описати моделі перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.
6. Проаналізувати лексико-стилістичні проблеми перекладу.
7. Дослідити можливості застосування статей політичної тематики на заняттях з іноземної мови.

Об'єкт дослідження – політичний дискурс масмедіа Інтернету.

Предмет дослідження – лексико-стилістичних проблеми перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.

У роботі використані наступні **методи дослідження**: методи порівняння, зіставлення, узагальнення, прийоми систематизації та перекладацької інтерпретації досліджуваного матеріалу, а також метод суцільної вибірки прикладів.

Наукова новизна нашої роботи полягає у виявленні та вирішенні лексико-стилістичних проблем перекладу сучасного політичного дискурсу інтернет-медіа, а також в комплексному аналізі можливих способів його еквівалентного перекладу.

Теоретичною значущістю роботи є систематизація лексико-стилістичних проблем перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.

Практичне значення дослідження полягає у можливості використання результатів даної роботи у викладанні курсів з практики перекладу англійської мови, стилістики, лексикології, спецкурсів з англійської мови, а також при написанні курсових і магістерських робіт.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел у кількості 61, списку ілюстративних джерел у кількості 19.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

1.1 Характеристика поняття політичного дискурсу

Політичний дискурс є складним соціальним явищем, доказом чого служать різноманітні методики інтерпретації цієї категорії і різні методологічні підходи до його аналізу. Перш ніж перейти до характеристик політичного дискурсу необхідно визначити поняття дискурсу. Категорія «дискурс» є досить складним явищем, про що свідчить велика кількість робіт, присвячених його аналізу [40, с. 65]. У Лінгвістичному Енциклопедичному Словнику «дискурс» визначається як зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими формами; текст, взятий в подієвому аспекті; мова, розглянута як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і є механізмом їх свідомості [25, с. 136].

У спрощеній моделі дискурс включає в себе всі форми мовної інтеракції, формальної і неформальної, а також письмові тексти всіх видів [58, с. 207].

І. П. Сусов зазначає, що структури дискурсу співвіднесені зі структурами діяльності та структурами свідомості, які обумовлені екстралінгвістичними факторами [36, с. 227]. У цьому ж аспекті розглядають дискурс і Р. Водак та Н. Ферклаф, які трактують дискурс як специфічну форму виробництва знань (production of knowledge) [50, с. 258].

У лінгвістичній літературі дискурс виділяється в зіставленні його з іншими лінгвістичними явищами. Зокрема, найбільш часто звертаються до дихотомії «дискурс (усний) – текст (письмовий)». Слідом за Н. Акінчиць, ми поділяємо точку зору, що таке розмежування не виправдано звужує обсяг даних категорій, зводячи їх лише до двох форм мовної дійсності [1, с. 54].

У багатьох дослідженнях, присвячених аналізу тексту і дискурсу, робляться спроби дати відмінні характеристики цих двох категорій:

1. Категорія дискурсу регламентується областю соціолінгвістики, тоді як текст відноситься до лінгвістичної області. Текст визначається як вербальне уявлення комунікативної події, а дискурс – як текст в подієвому аспекті, мова, занурена в життя, функціонування мови в живому спілкуванні. У дискурсі діяльність звужена до її соціально-орієнтованих мовних проявів. У свою чергу, при розгляді дискурсу як феномену, акцент робиться на те, що це феномен соціально орієнтованої мовленнєвої діяльності [54, с. 28].

2. У багатьох функціонально орієнтованих дослідженнях простежується тенденція до протиставлення процес / результат. Характеристиками дискурсу в цьому контексті виступають діяльність, процесуальність, пов'язана з реальним породженням мови, а текст, як продукт породження мови, стає певною закінченою і зафіксованою формою [45, с. 54]. Текст і дискурс пов'язані відносинами реалізації: дискурс знаходить своє вираження в тексті, дискурс виникає і виявляється в тексті і через текст. Водночас цей показник не є однозначним: будь-який текст може бути вираженням кількох, іноді конкуруючих дискурсів [54, с. 27].

3. Дискурс і текст протиставлені в опозиції «актуальність / віртуальність». Дискурс розглядається як реальна мовна подія, у той час як текст позбавлений жорсткої прикріпленості до реального часу, він являє собою абстрактний ментальний конструкт, що реалізується в дискурсі [60, с. 67].

У зв'язку з цим розрізняються структурний текст-продукт (text-as-product) і функціональний дискурс-процес (discourse-as-process) [45, с. 86].

Терміни «мова» і «текст» є видовими по відношенню до родового терміну «дискурс», при цьому підкреслюється узагальнюючий характер поняття дискурс і елімінується всяка обмеженість бінарними ознаками усний / письмовий, монологічний / діалогічний. Мова пов'язана зі звучною субстанцією, спонтанна, ненормативна, еліптична, діалогічна, тоді як текст

підготовлений, нормативний, монологічний або діалогічний і відрізняється від мови графічною репрезентацією мовного матеріалу [10, с. 79]. Дискурс в такому розумінні об'єднує всі параметри, властиві як мові, так і тексту.

У деяких працях дискурс протиставляється мові [19]. Мова розуміється двояко: як сам процес говоріння (мовленнева діяльність), так і його результат. Головна відмінність між двома явищами полягає в протиставленні «соціальне» / «індивідуальне». Дискурс відноситься до категорії «соціальне»: для нього характерні типові ситуації спілкування з нормативно закріпленою послідовністю мовних актів (інституційні форми спілкування). Найважливішою ознакою мови є її індивідуальний характер (темп, тривалість, тембр, гучність і ін.). Суттєвою особливістю дискурсу є його недискретність. Дискурс континуальний, не має часових меж початку і кінця – неможливо визначити, коли закінчився один дискурс, і коли почався інший. У той же час дискурс, безумовно, дискретний у сенсі його членування – одиницями членування і аналізу дискурсу є комунікативний хід, репліка, обмін.

Категоріальна дефініція дискурсу, що включає виробництво знань, тісно пов'язана із соціологією знань, в тому числі з конструюванням соціальних знань [53, с. 115]. Ця взаємодія відіграє важливу роль, оскільки соціологія знань у багатьох відношеннях становить теоретичне обґрунтування соціального конструктивізму. У зв'язку з цим можна говорити, що вивчення дискурсу є найбільш очевидним способом вивчення соціальних явищ. Беручи до уваги різні підходи до визначення дискурсу, у даній роботі термін «дискурс» вживається в широкому сенсі: як мовна діяльність в звуковій, графічній або електронній репрезентації, включена в широкий соціальний, психологічний, діяльнісний контекст.

Звернемося до розгляду політичного дискурсу. В онтології дослідження політичного дискурсу проблема диференціації політичного дискурсу по відношенню до інших видів дискурсу (юридичний, педагогічний, рекламний, військовий тощо). Політичний дискурс – явище, яке в суспільстві має набагато більшу частоту проявів у порівнянні з іншими типами дискурсів. У зв'язку з

цим феномен політичного дискурсу не піддається однозначному визначенню, оскільки, по-перше, сама категорія політики в даний час не має чіткого визначення, по-друге, виділення політичного дискурсу на основі набору вузькомовних ознак не є можливим.

У політологічних працях політика визначається як сукупність певних дій, спрямованих на розподіл влади та економічних ресурсів у будь-якій країні [30]. Цей офіційний рівень політики включає засоби масової інформації, систему освіти та всі ті соціальні інститути, які контролюють це явище.

Основним критерієм висвітлення політичної комунікації є тематичний та цільовий кваліфікатор «боротьба за владу». Розуміючи «владу», ми дотримуємося концепції В.Ф. Халіпова, де влада це:

- здатність, право певних осіб, органів, установ, систем розпоряджатися кимось, чимось;
- мати вирішальний вплив на долю, поведінку та діяльність конкретних людей, їхніх громад та установ за допомогою різного роду засобів – права, авторитету, волі, примусу;
- державні, політичні, економічні, духовні чи інші панування над людьми [38, с. 68].

Стратегії влади формуються як комунікативні стратегії, спрямовані на таку організацію комунікативного середовища, комунікативний процес якого визначався правилами та межами породження домінуючого дискурсу. Політична комунікація – це будь-яка передача повідомлень, яка впливає на розподіл і використання влади в суспільстві, особливо якщо ці повідомлення надходять від офіційних державних установ [61, с. 312].

Процесуальність стала визначальним фактором для висвітлення політичного дискурсу як форми політичної дії, частини політичного процесу. Р. Водак та М. Зелдак систематизують політичні дії у шести сферах діяльності, які є сегментами відповідної політичної діяльності. До них належать:

- 1) законодавчий процес;

- 2) внутрішні рішення політичних партій;
- 3) створення громадської та політичної думки;
- 4) політична пропаганда;
- 5) політичний менеджмент;
- 6) політичний контроль [64, с. 217].

Інституціональність політичного дискурсу знаходить своє визначення в концепції А.Н. Баранова та Є.Г. Казакевича, які вважають, що політичний дискурс формує сукупність усіх використаних мовленнєвих актів в політичних дискусіях, а також правила державної політики, висвітлені традицією і перевірені досвідом [12, с. 65].

У семіотичному підході політичний дискурс визначається як різновид знакової системи, в якій модифікуються семантика і функції різних типів мовних одиниць та стандартні мовленнєві дії [13, с. 56]. Політичний дискурс трактується як інституційне спілкування, яке, на відміну від особистісно-орієнтованого, використовує певну систему професійно-орієнтованих знаків, тобто має свою підмову (лексику, фразеологію та пареміологію).

Беручи до уваги важливість ситуаційного та культурного контексту, політичний дискурс – це явище, суть якого може бути виражена формулою «дискурс = субмова + текст + контекст» [40, с. 43].

Зауважимо, що основною функцією політичного дискурсу можна вважати його використання в якості інструменту політичної влади (боротьба за владу, оволодіння владою, її збереження, здійснення, стабілізація або перерозподіл). Однак, на думку Е.І. Шейгал, дана функція по відношенню до мови настільки ж глобальна, наскільки комунікативна функція всеохоплююча по відношенню до мови [42, с. 78]. У зв'язку з цим пропонується диференціювати функції мови політики як аспекти проявів її інструментальної функції за аналогією з тим, що всі базові функції мови розглядаються як аспекти прояву її комунікативної функції.

Конфліктність політичного дискурсу підкреслюється Г. Сайделом, який стверджує, що політичний дискурс одночасно повинен виконувати багато

функцій і реалізовувати багато мотивів [54, с. 29]. Наприклад, партійна програма покликана переконувати, агітувати, пропагувати, тобто виконувати персуазивну функцію; при цьому повинен бути очевидний зв'язок кожного конкретного пункту програми з переконливою ідеологією даної партії або групи, тобто кожна вимога, кожен вчинок повинен бути аргументативно пов'язаний з цінностями, традиціями та ідеологією, тобто виконувати аргументативну функцію.

Саме перспективні програми партій не повинні розчинятися в окремих обіцянках, орієнтованих на суто сьогоденню політичну ситуацію, – утопія, модель кращого іншого світу також повинна бути експлікована. І, нарешті, має бути ясно, чому власне ця програма перевершує всі інші. Це реалізується частіше всього в процесі риторико-діалогічної дискусії з іншими напрямками, переконаннями і ідеологіями. У результаті такого дистанціювання реалізується наступна функція – функція групового об'єднання. Програма повинна в мовному і змістовному плані втілювати ідентичність даного політичного напрямку, а також формувати його [64, с. 218].

Специфіка політичного дискурсу визначається його функціональністю. До основних функцій даного виду дискурсу відносять такі:

— комунікативну функцію, спрямовану на передачу політичної інформації, наприклад, про ті чи інші події в політичному житті суспільства; політики зазвичай намагаються привернути увагу до тієї інформації, яка представляє їх у вигідному світлі, і відволікти суспільну увагу від інформації, яка може завдати шкоди їх інтересам;

— стимулюючу функцію, або функцію впливу на адресата, яка емоційно впливає на громадян, формує в їхній свідомості певну політичну картину світу;

— емотивну функцію, спрямовану на вираз авторських емоцій і збудження емоцій адресата, що важливо для подальшого переконання адресата і спонукання його до необхідних дій;

— метамовну функцію для забезпечення розуміння адресатом дискурсу в зв'язку з тим, що сучасна політична мова, насичена спеціальними термінами і поняттями, не завжди в повній мірі може бути зрозуміла, наприклад, виборцям;

— фатичну функцію, що служить для встановлення і підтримки контакту між комунікантами, налаштування співрозмовника на сприйняття інформації; часто сам факт міжособистісного спілкування, так звані «емоційні погладжування» можуть бути набагато важливіші, ніж зміст самої бесіди [28, с. 76].

П.Чілтон і К. Шеффнер виділяють чотири типи стратегічних функцій політичного дискурсу, а саме:

— примус. «Примус» відноситься до таких мовних актів, як накази або закони, які підкріплюються якимись санкціями. Політичні діячі часто діють примусово за допомогою дискурсу, визначаючи питання, вибираючи теми в розмові, позиціонуючи себе і інших в певних відносинах, роблячи припущення про реалії, які слухачі повинні, хоча б тимчасово, приймати для сприйняття тексту й мови. Влада може реалізовуватися і за допомогою контролю за використанням мови «інших» – за допомогою різних видів ступенів цензури і контролю доступу;

— опір, опозиція, протест. Дана категорія функцій політичного дискурсу протиставлена функції примусу, і реалізується на противагу владним відносинам. Дискурсивними характеристиками цього типу можуть служити як особливості ЗМІ, графіті (серед маргінальних етнічних груп, постери і т.д.), так і специфічні лінгвістичні структури (петиції, прохання, слогани і т.д.);

— симуляція. Дана стратегія пов'язана з контролем над інформацією. Вона поєднує в собі як ефекти дефокусування «небажаних місць» за допомогою евфемізації вихідних даних, так і безпосереднє інвертування вихідних даних.

— легітимізація і делегітимізація. Легітимізація тісно пов'язана з функцією примусу, так як вона реалізує механізм покори, тобто легітимність. Використовувані техніки включають аргументацію бажань виборців, спільні ідеологічні принципи, проекцію харизматичного лідера, позитивну самопрезентацію і т.д. Делегітимізація по суті представляє опозицію: репрезентація інших (іноземці, «внутрішні вороги», інституційна опозиція, неофіційна опозиція) має негативний відтінок [46, с. 2017].

Аналогічний принцип при аналізі існуючих робіт в області диференціації функцій політичного дискурсу застосовує Е. І. Шейгал, яка в рамках інструментальної функції мови політики виділяє вісім конститuentів:

— функція соціального контролю (створення передумов для уніфікації поведінки, думок, почуттів і бажань великого числа індивідів, тобто маніпуляція суспільною свідомістю);

— функція легітимізації влади (пояснення і виправдання рішень щодо розподілу влади і громадських ресурсів);

— функція відтворення влади (зміцнення прихильності системі, зокрема, через ритуальне використання символів);

— функція орієнтації (через формулювання цілей і проблем, формування картини політичної реальності в свідомості соціуму);

— функція соціальної солідарності (інтеграція в рамках всього соціуму або окремих соціальних груп);

— функція соціальної диференціації (відчуження соціальних груп);

— агональна функція (ініціювання та вирішення соціального конфлікту, вираз незгоди і протесту проти дій влади);

— акціональна функція (проведення політики через мобілізацію або «наркотизацію» населення: мобілізація полягає в активізації і організації прихильників, тоді як під наркотизацією розуміється процес заспокоєння і відволікання уваги, усипляння пильності) [42, с. 87].

У даній стратифікації мобілізація розглядається як найбільш значущий прояв інструментальної функції мови політики, яка має стимулювати до вчинення дій. Стимулювання може здійснюватися як у формі прямого звернення (в жанрах гасел, закликів і прокламацій, в законодавчих актах), так і в створенні відповідного емоційного настрою (надія, страх, гордість за країну, впевненість, почуття єднання, цинічність, ворожість, ненависть).

Д. Грейбер виділяє наступні функції політичного дискурсу.

— поширення інформації (information dissemination), пов'язане зі створенням віртуальної реальності у адресатів, де власна емпірична практика елімінується за допомогою пропонованих когнітивних схем, загальних вірувань (shared beliefs). Крім експліцитної інформації, дана категорія може включати імпліцитно-конотативний шар інформації (емотивно-забарвлені ключові слова, які виражають базові політичні орієнтації та цінності, патріотичні символи, евфемізми і ін.);

— «встановлення теми» (agenda setting), де домінуючим є контроль за поширенням інформації. Політики, як правило, намагаються виключити з порядку денного теми, обговорення яких може представити їх в невігідному світлі;

— проєкція в майбутнє і минуле (projection to future and past), яка заснована на осмисленні минулого і прогнозуванні майбутнього. У політичній комунікації апеляція до минулого досвіду часто використовується в якості аргументативної тактики [52, с. 196].

Говорячи про функції політичного дискурсу не можна не згадати магічну функцію, яка може розглядатися як окремий випадок регулятивної функції мови. Спільною рисою ставлення до слова як до магічної сили лежить неконвенціональне трактування мовного знака, тобто уявлення про те, що слово – це не умовне позначення якогось предмета, а його частина. До проявів магічної функції відносяться табу, змови, молитви, клятви і присяги, обожнювання священних текстів [29, с. 19].

Усі відомі в історії культурні ареали зберігають той чи інший ступінь традиції релігійно-магічного свідомості, тому магічна функція мови універсальна і знаходить свій вияв не тільки в релігійному, а й сучасному політичному дискурсі.

З магічною функцією тісно пов'язана функція конструювання мовної реальності, тобто креативна функція [29, с. 20], що характеризує стан справ, при якому мовні сутності виявляються первинними по відношенню до сутностей позамовних. У процесі мовної інтерпретації світу баланс у співвідношенні «мова-реальність» може змінитися в бік встановлення піднесення мови над дійсністю.

Креативна функція мови обумовлена як об'єктивними, так і суб'єктивними факторами, пов'язаними безпосередньо з відносними когнітивними знанням про світ і свідомим перекручуванням дійсності.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про те, що із загальномовних функцій найбільш актуальною для політичного дискурсу є регулятивна. Разом з тим значну роль відіграє магічна і сполучена з нею креативна функція мови. У нашому дослідженні ми виходимо з того, що політичний дискурс насамперед маркований тематичним компонентом «боротьба за владу». У зв'язку з цим постає питання про отримання та утримання влади, тобто створення такого дискурсивного середовища, основні компоненти якого відповідали б головним цінностям (думки, судження, вірування, упередження) аудиторії.

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що суб'єкт політики (політичний діяч, політична партія або рух) свідомо використовують певні когнітивні установки для максимальної відповідності дискурсивних середовищ (своїх і аудиторії). Крім того, ніяка маніпуляція неможлива без відповідної орієнтації в координатах ціннісних уподобань аудиторії.

1.2 Політичний дискурс ЗМІ як різновид політичного дискурсу

Політичний дискурс, що функціонує в Інтернет-медіа, є різновидом мас-медійного дискурсу. У рамках даного дослідження під масмедійним дискурсом ми розуміємо зв'язний письмовий текст, виражений засобами масової комунікації, що розглядається в сукупності з прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами.

Інтернет-медіа в сучасних реаліях є повноправним інститутом політичної системи, таким же як парламент або громадські організації. Однак головними структурними одиницями в системі не є інститути, а зв'язки між ними. Введення інформації відбувається через інформування аудиторії (Інтернет-медіа – головний учасник цього процесу) і політичний аналіз. У той же час висновок – це встановлення формалізації і прийняття правил у вигляді законів (на даній стадії активну роль відіграють інститути законодавчої і виконавчої влади). Тобто Інтернет-медіа в рамках глобального інформаційного дискурсу є більше, ніж інститутом, вони є передавачами інформації, найважливішими комунікаторами системи.

Основною особливістю зв'язків між концептами «політичний дискурс» і «суспільно-політичні Інтернет-медіа» є їх двоїстість. З одного боку, Інтернет-медіа є продуктом політичного дискурсу, так як лише при наявності плюралізму думок, свободи політичного вираження і доступу до інформації, можливе існування суспільно-політичних Інтернет-медіа, які б давали якісний інформаційно-аналітичний продукт. З іншого боку, Інтернет-медіа часто відтворюють і навіть створюють політичний дискурс навколо певної проблеми в політичних текстах, телепрограмах, таким чином впроваджуючи його в публічний простір, стимулюючи його обговорення між людьми навіть на побутовому рівні [49, с. 321].

Серед основних ознак мас-медійного дискурсу виділяється групова співвіднесеність, публічність, масова спрямованість. Основними учасниками мас-медійного дискурсу є представники Інтернет-медіа та масова аудиторія. До його найважливіших функцій відносять інформативну; регулятивну, що включає ідеологічну функцію і функцію маніпуляції суспільної свідомості;

освітню, розважальну, рекламну [51, с. 407]. Як і всі інші дискурси, мас-медійний дискурс за допомогою характерних для нього механізмів та прийомів висловлює свій зміст в характерних дискурсивних формулах – особливих словах, мовних оборотах і клішованих фразах. Активне поширення концепції дискурсу і дискурсивного аналізу перетворило медіадискурс в основний об'єкт дослідження медіалінгвістичної науки. Пріоритетним підходом у вивченні даного виду дискурсу на сучасному етапі розвитку науки про мову є дискурсивно-когнітивний підхід. Це обумовлено здібностями засобів масової інформації не тільки відображати через свої канали навколишній світ, а й інтерпретувати його, створюючи особливу картину світу і впливаючи на когнітивну систему адресата цих засобів. Таким чином, поряд з іншими функціями, виконуваними Інтернет-медіа, можна виділити і функцію інтерпретації.

Термін «інтерпретація» можна розглядати в широкому і вузькому сенсах:

- 1) в широкому сенсі як пояснення, тлумачення, переклад на більш зрозумілу мову ;
- 2) у вузькому сенсі як пояснення тексту в певній культурно-історичній ситуації його прочитання [1, с. 56].

В основі інтерпретації політичного дискурсу в Інтернет-медіа лежить другий підхід до розуміння феномену інтерпретації. У результаті інтерпретації створюється певна картина політичної реальності, що транслюється на аудиторію засобами масової інформації та надаючи на неї вплив, в тому числі і на її електоральну поведінку. У новій системі стилістичних координат текст розглядається як цілеспрямована соціальна дія, а текстоутворюючими категоріями тексту стають саме інтенціональні категорії [34, с. 65]. Інтенціональна спрямованість тексту становить його психологічну основу і в значній мірі визначає, що саме і яким чином йдеться або пишеться, як протікає взаємодія з адресатом. Метод, за допомогою якого здійснюється реконструкція інтенції автора за допомогою вивчення особливостей його

мови, отримав назву методу інтен-аналізу. У політичній лінгвістиці цей метод використовується для виявлення цілей Інтернет-медіа в інтерпретації політичного дискурсу, в якому відбивається політична і ідеологічна практика держави, партій і течій на сучасному етапі розвитку суспільства, а також способів їх реалізації.

Таким чином, інтерпретація – це спроба створити значення відповідно до деяких інтенцій, для чого використовуються мовні стратегії, оформлені в дискурсі у вигляді певних слів-конструкцій, на які спираються при використанні інструментів інтерпретації. Ці інструменти можуть самі змінюватися по ходу свого застосування.

М.В. Ільїн виділяє серед інструментів інтерпретації такі:

- властивості мови;
- стратегії, що організують реальний хід інтерпретування і з'єднують між собою цілі і засоби інтерпретації [14, с. 130].

Кожна наступна дія в процедурі інтерпретації пов'язана з висуненням якоїсь гіпотези про сенс всього висловлювання або тексту в цілому характеризується об'єктами очікування і підставами очікування. Основні об'єкти очікування включають текст, внутрішні світи автора (їх може бути декілька залежно від намірів автора мови) і внутрішній світ інтерпретатора. Інтерпретатор може дотримуватися в процесі інтерпретування мови принципу емпатії як головного, тобто ґрунтуватися на визнанні презумпції автора, що має на увазі, що інтерпретатор дивиться на речі «чужими очима» і готовий прийняти наміри автора як аксіому. Розуміння – це оцінка результату інтерпретації або її ходу, втілена по-різному в залежності від особистісних характеристик інтерпретатора. Всіма цими властивостями володіє інтерпретація політичного тексту, що подається засобами масової інформації [10, с. 83].

Як одна з головних інтерпретаційних механізмів в політичному мас-медійному дискурсі розглядається оцінка. Як відомо, будь-яка номінація це вже суб'єктивна оціночна дія, що включає, поряд з виразом об'єктивного, і

особистісне ставлення адресанта. Наявність експліцитного, вираженого мовними засобами, та імпліцитного – є передумовою і джерелом неоднозначної варіативної інтерпретації.

Таким чином, ефект мовного впливу виникає як результат і наслідок можливої варіативності мовного формулювання і відповідно інтерпретації. Оцінність проявляється у відборі і класифікації фактів і явищ дійсності, в їх описі під певним кутом зору, в особливих лінгвістичних засобах [63, с. 370]. Таким чином, до читача політичного тексту потрапляє вже перетворена інформація.

Виділяють різні види оцінки в політичному дискурсі:

1) експліцитну (пряму, відкритую) та імпліцитну (непряму, виражену через механізми сприйняття) оцінку;

2) загальну оцінку (хороший / поганий) і приватну оцінку, яка, в свою чергу, підрозділяється на: естетичну (красивий / негарний); утилітарну (корисний / шкідливий); моральну (чесний / безсовісний); інтелектуальну (розумний / недалекий); нормативну (правильно / неправильно); ідеологічну (комуніст / демократ / ліберал); оцінку досвіду професійної компетенції (новачок / професіонал) [61, с. 313].

Усі ці оцінки, як зазначає А.П. Чудінов, допоможуть при характеристиці політичного явища, політичного лідера, політичної ідеї, представлених засобами масової інформації. На думку автора, можна виділити ще один вид політичної оцінки під назвою «оцінка рейтингу і шансів на перемогу» [9, с. 87]. Таким чином, політичний дискурс відноситься до різновиду мас-медійних дискурсів, тобто дискурсів, що функціонують в засобах масової інформації.

Представимо основні напрямки діяльності Інтернет-медіа в світовій політиці:

— Інтернет-медіа як інструмент політичної влади, за допомогою яких пропагується державна ідеологія, нав'язуються певні зразки поведінки, схеми

мислення, культурні цінності, формується громадська думка стосовно зовнішньої політики держави і т.д.;

— Інтернет-медіа як соціальний інститут, головне завдання якого – вираження громадської думки з приводу важливих зовнішньополітичних рішень і дій;

— Інтернет-медіа як «інститут впливу» , функціонування якого зумовлено тим, що багато громадян в даний час вважають за краще отримувати політичні матеріали від Інтернет-медіа, керуючись системою відбору новин, інтерпретацією і оцінками, пропонованими ЗМІ [28, с. 65].

Інтернет-медіа відводиться значна роль у сучасному інформаційному світі, наповненому величезною кількістю різноспрямованої інформації. У такій ситуації громадянам нелегко виокремити найбільш значущі події, отримати їх достовірну інтерпретацію і, як наслідок, чітко сформувану власну політичну позицію. У зв'язку з цим роль ЗМІ в світовій політиці може полягати в наступному:

- формування іміджу держави у світі;
- просування / критика урядових ініціатив в області зовнішньої політики;
- виявлення міжнародних проблем і способів їх подолання;
- згладжування зовнішньополітичних протиріч;
- підвищення / зниження стабільності держави / політичного режиму;
- розпалювання міжнаціональної ворожнечі і конфліктів [61, с. 314].

У залежності від цільової спрямованості ЗМІ використовують різні способи подачі інформації:

- інтерпретація реальних подій, фактів з позиції інтересів певних політичних сил;
- відображення фрагмента дійсності, вирваного з контексту;

- спотворення реальних подій, фактів;
- передбачення розвитку подій, передбачення загроз;
- замовчування фактів [12, с. 43].

Зрозуміло, що в рамках публікації Інтернет-медіа важко передати все різноманіття подій і думок, тому кожен раз відбувається відбір інформації, що передається і робиться він під певне завдання, наприклад, виконується яке-небудь політичне замовлення, поширюються власні світоглядні стандарти і т.д. [60, с. 214]. У політиці, як відомо, використовуються різноманітні технології для впливу на громадську думку. Серед них можна виділити маркетингові та немаркетингові способи організації інформаційних потоків і політичної комунікації. У маркетингових комунікаціях політичної комунікації використовуються прийоми інформаційного обміну між політичними учасниками і громадськістю, наприклад, за допомогою політичної реклами. Немаркетингові технології політичної комунікації включають пропаганду і агітацію, спрямовані на придушення політичних супротивників, які просувають інші за змістом мету, ідеї, цінності.

Пропаганда, що проводиться через Інтернет-медіа, виконує ряд найважливіших функцій:

- керує інтерпретаціями подій на основі переконання адресата в правомірності поглядів і позицій, нав'язуючи масовій аудиторії певні зразки мислення, оцінювання подій для забезпечення ідеологічного контролю і уніфікації політичного мислення громадян;
- контролює свідомість і здійснює її практичну активізацію, переводячи знання і уявлення в сферу поведінкової мотивації;
- бореться з ідейними противниками;
- нейтралізує ворожі дії, пригнічуючи політичні позиції опонентів, знижуючи вплив їх програм, цінностей і т. д.;
- реагує на випадки політичного противника, реалізує технології і процедури контрпропаганди [35, с. 32].

Розвиток ЗМІ дозволяє ще більш масово впливати на громадськість, залучати широку аудиторію в процес обговорення актуальних політичних проблем і впливати на результати прийняття політичних рішень

Отже, серед численних функцій Інтернет-медіа – функція інтерпретації, обумовлена здібностями засобів масової інформації не тільки відображати через свої канали навколишній світ, а й інтерпретувати його, створювати особливу картину світу і впливати таким чином на свідомість адресата цих засобів. Найважливішим механізмом у політичному мас-медійному дискурсі виступає оцінка, яка допомагає виявити особливості політиків, їхніх поглядів, політичних подій, явищ, представлених в ЗМІ. Враховуючи зазначене, важливість функції інтерпретації подвоюється, коли інформація потребує перекладу для іншомовного реципієнта, зокрема політичного мас-медійного дискурсу.

1.3 Основні характеристики Інтернет-медіа

З тих пір як з'явився Інтернет, він став невід'ємною частиною повсякденного життя кожної сучасної людини. Також глобальна мережа зайняла своє місце серед ЗМІ. Раніше люди отримували інформацію тільки з газет, телебачення і радіо, але сьогодні більшість людей користуються Інтернетом. Цей факт зумовив появу інтернет-версій різних друкованих видань.

Крім того, з'явилася величезна кількість ЗМІ, які публікуються тільки в Інтернеті. Аудиторія у даних Інтернет-медіа величезна, адже майже у кожної людини є комп'ютер або гаджет. З появою мережі журналістика перестає бути професією, в основі якої лежать пошук і обробка інформації. Вже зараз проблема появи гігантського обсягу вторинної інформації знижує критерій якості, який кожен журналіст повинен застосовувати в процесі своєї діяльності.

Звісно ж, що Інтернет як технологія поширення масової інформації має наступні стійкі характеристики, що виділяються в порівнянні з функціональними особливостями раніше відомих Інтернет-медіа:

1. Синтетичність, тобто одночасне використання технологічних можливостей раніше відомих ЗМІ (способів подачі інформації).

2. Експансивний характер розвитку, про що свідчить очевидна тенденція до нарощування впливу Інтернету і поступового переключення уваги широкої аудиторії від раніше відомих форм і способів отримання інформації до нових.

3. Фрагментарний характер подачі інформації, найбільш яскраво ілюструється великою кількістю діючих Інтернет-ресурсів, які створюють загальну картину, а також характером подачі інформації на власне інформаційних порталах (Інтернет-ЗМІ). Робота редакцій цих мережевих ЗМІ фактично спрямована на відбір і редагування відповідно, на дроблення інформаційних потоків перед їх публікацією, тобто на шляху до широкої аудиторії.

4. Висока швидкість поширення інформації, що забезпечується значною мірою комп'ютеризацією населення планети Земля. Технічна можливість самостійної публікації будь-якого тексту стала доступною масам. Цей же фактор пояснює відсутність або ослаблення контролю над виробництвом і редагуванням (редакторські правки, цензура всіх видів, технологічні обмежувачі) тексту на його шляху від задуму (появи інформаційного приводу) до публікації в мережі. Однак першоджерело в мережі відстежити не завжди можливо з огляду на фрагментарність інформаційних потоків. Таким чином, Інтернет забезпечує дійсно масовий і швидкий доступ до публікації та отримання інформації, проте це отримання пов'язане з неминучим сприйняттям і відсіюванням додаткових смислових блоків.

5. Високий маніпулятивний потенціал, тобто вкрай висока в порівнянні з раніше відомими Інтернет-медіа потенційна можливість управління інформаційними потоками з метою створення у широкої аудиторії

прогнозованих поглядів і думок, вигідних особам або групам осіб, причетним до управління мережами [3, с. 5].

Перша з виділених функціональних властивостей Інтернету – синтетичність. Дійсно, поява всесвітньої павутини – новий технологічний етап розвитку комунікаційних технологій. Комп’ютер (головний передавач і приймач інформації, він же – її носій) є мультимедійним пристроєм, тобто універсальним засобом і носієм інформації. Тут використані практично всі відомі людині способи передачі даних (текст, звук, зображення і рухоме зображення). Сам Інтернет відповідає технічним можливостям: мережеві ресурси дозволяють не тільки «скачувати» текстові, аудіо- та відеофайли, а також іншу інформацію (переносити файли на особистий комп’ютер), але і активно використовує можливості газет, телебачення і радіо в режимі «онлайн» [17, с. 56].

Отже, Інтернет як би увібрав досвід традиційних ЗМІ. Більш того, вони самі не можуть обійтися без всесвітньої павутини: кожна газета, телеканал чи радіостанція обов’язково мають у своєму розпорядженні свою мережеву версію. Є випадки, коли саме мережева версія починає по популярності випереджати традиційну форму видання. Наприклад, газета “*The New York Times*”, маючи величезні тиражі і популярність в своєму традиційному паперовому вигляді, вже ніколи не зможе відмовитися від мережевої версії, яка і стала центральним «інтерфейсом» інформаційного агентства “*The New York Times*”.

Логічним здається перехід до другої функціональної характеристики Інтернету, що свідчить про експансивний характер розвитку цього засобу масової інформації та комунікації. Ключем до розуміння цього процесу служить статистика по розподілу коштів в рекламному бізнесі. Інтернет поступово «перетягує» на свій бік найважливіше – рекламні бюджети. Цей процес можливий лише за однієї умови: величезна кількість незалежних один від одного фахівців роблять ставку на Інтернет. Саме мережеві ресурси дають вихід до величезної аудиторії, причому їх здатність адресного впливу складно

переоцінити. Навіть розповсюджувачі друкованої продукції ніколи не зможуть конкурувати, наприклад, з пошуковими серверами, по точності доставки повідомлення конкретному сегменту цільової аудиторії. Тоді як статистика відвідування будь-якого сайту доступна в режимі реального часу.

Наступна стійка системна характеристика мережі Інтернет, що виділяється в порівнянні з функціональними особливостями раніше відомих ЗМІ, – фрагментарний характер подачі інформації. Обґрунтуванням для виділення цієї характеристики послужить короткий аналіз основних типів мережевих ресурсів. Дійсно, найбільш популярні і значущі інтернет-сайти можна на підставі їх функціональних властивостей умовно об'єднати в чотири категорії [26, с. 36].

Перша – пошукові сервери. Це сайти, що дозволяють відшукати будь-яку доступну інформацію, представлену в мережі. Принцип їх дії – особливий тип «прочитання» мережі з метою пошуку заданих слів або їх комбінацій. Як правило, пошукові сервери, які залучають найбільшу кількість користувачів, об'єднують в собі можливості інших ресурсів: надання безкоштовної електронної пошти, соціальні мережі, новинні стрічки і багато іншого. Інакше як фрагментарним такий принцип подачі інформації назвати не можна.

Друга категорія інтернет-ресурсів – це мережеві ЗМІ. Всі їх види являють собою головну сторінку з величезною кількістю посилань і цитат, які є, в свою чергу, заголовками повідомлень, репортажів, статей та інших публікацій (в тому числі аудіо- та відеоресурсів). Можна говорити про відсутність єдиної безперервної інформаційної картини у Інтернет-ЗМІ, або про її фрагментарність.

Третя значуща категорія інтернет-ресурсів являє собою різноманітні щоденникові записи необмеженого числа користувачів мережі. Це учасники так званих соціальних мереж. Ці сайти є часом багатомільйонні збори щоденників, які ведуть добровільні учасники проекту. Деякі з таких щоденників користуються величезною популярністю, їх щодня читають і коментують тисячі людей. І знову ми повинні відзначити фрагментарний

характер подачі інформації, що посилюється можливістю коментувати будь-який запис в блозі. Така ж картина спостерігається на численних форумах і чатах.

До четвертої важливої категорії інтернет-ресурсів ми віднесемо корпоративні сайти і особисті сторінки. Ці інформаційні портали представляють користувачу інформацію про діяльність будь-якої однієї організації або однієї людини. Мабуть, ця категорія інтернет-ресурсів відрізняється порівняно меншим ступенем фрагментарності в подачі інформації. Однак і особисті сторінки, і корпоративні сайти за принципами побудови не відрізняються від інших: вони побудовані на принципі гіперпосилання. А цей принцип спрямований на одне – зробити можливим перехід від одного фрагмента інформаційного потоку до іншого [26, с. 45].

Звернемося до наступної характеристики Інтернету, що виділяється нами в порівнянні з функціональними особливостями раніше відомих ЗМІ – висока швидкість поширення інформації.

Важливість цієї властивості мережі Інтернет, принципово відрізняє її від раніше відомих засобів масової інформації та комунікації. Щодня комп'ютером, а також пристроями з подібними технічними можливостями користуються мільйони людей. Вони постійно створюють неймовірні обсяги інформації. Велич Інтернету полягає в тому, що ця мережа дає можливість абсолютно кожному індивіду опублікувати власну інформацію. Причому тимчасові витрати сучасна техніка звела до мінімуму. Миттєво опублікована інформація стає доступною кожному бажаному, незалежно від місця його знаходження і часу доби.

Тісно пов'язана з технічним вдосконаленням мереж і збільшенням швидкостей поширення інформації виявляється і п'ята властивість Інтернету як засобу масової інформації та комунікації – високий маніпулятивний потенціал. Користувач сьогодні може поширити будь-яку інформацію, за лічені секунди зробити її доступною широкому загалу. Очевидно, що простота в управлінні інформаційними потоками і швидкість її сприйняття аудиторією

дають можливість різного роду професійним організаціям (прес-службам, ПР-агентствам, рекламним фірмам, політичним партіям і багатьом іншим) з більшою швидкістю і, як наслідок, ефективністю впливати на думки і оцінки цільової аудиторії.

Інтернет-журналістика сьогодні має свої особливості в порівнянні з традиційною роботою в газетах, на телебаченні і на радіо. Сприйняття інформації в глобальній мережі знаходиться в прямій залежності від технічних особливостей її відображення. Будь-який монітор, хоч комп'ютерний, хоч екран смартфона, обмежується розміром, технічними та візуальними можливостями. Все це ріднить Інтернет з телебаченням. Але в разі Інтернету є велика перевага: кількість сайтів в мережі незрівнянно з кількістю каналів на телебаченні. Це робить Інтернет більш привабливим варіантом в подачі журналістської інформації для адресата [4, с. 44], яка на відміну від телебачення спирається і на традиційну форму подачі інформації – текст, тобто на мовленнєві і мовні засоби.

Оперативність відображення інформації новинного характеру також можна розглядати як незаперечну перевагу мережевих ЗМІ. У даному випадку, з глобальною мережею може до певної міри конкурувати тільки телебачення, в той же час інтернет має можливість реагувати на події практично миттєво за допомогою мільйонів користувачів. Дана тенденція стала очевидною з появою різного роду соціальних мереж і блогів типу LiveJournal, де кожен користувач має реальну можливість створити своє власне ЗМІ, яким легко керувати з будь-якого гаджета.

Для інтернет-ЗМІ характерна велика кількість ілюстрацій, місць для реклами і інфографіки, що значно ускладнює звичну верстку. Вертикальна прокрутка інформації має свої особливості. На невеликому моніторі дуже важко «пробігтися» очима по тексту, як це можна зробити, наприклад, в надрукованій газеті. Як наслідок, інтернет-текст часто читається швидко [4, с. 45]. Велика кількість інтернет-елементів (відео, реклама, яскравий дизайн сайту, інфографіка т.д.) призводить до того, що адресат швидко втомлюється і

йому складно сфокусувати свою увагу на тексті, особливо якщо він має великий обсяг.

Коли адресат відкриває газетну смугу, він бачить її цілком, з ілюстраціями, підводками і підзаголовками, в той час як в інтернет-варіанті ЗМІ відвідувач сайту спочатку стикається з набором заголовків статей, а вже потім – з першим екраном статті. Така ситуація характерна і для користувачів комп'ютерів. У такому випадку, тільки яскравий, ефектний заголовок може привернути увагу відвідувача інформаційного порталу і змусити його клікнути на заголовок і перейти до читання самого тексту статті. Дана обставина зумовила відмінний підхід до формування заголовків в інтернет-ЗМІ. Особливості сприйняття даних в Інтернеті ведуть мережеву журналістику до необхідності скорочення обсягів тексту – до мовленнєвої економії З'явилася необхідність в більш детальній структуризації тексту і впровадженні яскравих і барвистих елементів, які здатні стимулювати читача. Це є специфікою подачі інформації в глобальній мережі [15, с. 37].

Цей факт зумовлює провал на ринку інтернет-ЗМІ електронних версій тих традиційних газет, які відрізняються об'ємними текстами, і веде до відокремлення інтернет-простору як абсолютно окремого місця для журналістики [3, с. 7].

Однією з переваг інтернет-медіа в порівнянні з традиційними є наявність зворотного зв'язку, який реалізується в набагато меншому ступені в друкованих ЗМІ (листи читачів) і на радіо і телебаченні (дзвінки в студію). Інтернет в цьому плані набагато більш технічно розвинений, так що наявність зворотного зв'язку є дуже важливим елементом інтернет-медіа. Дуже часто саме відгуки на статтю, написані користувачами, створюють рейтинг для статті [27, с. 31].

Специфіка сприйняття журналістського тексту в Інтернеті полягає в тому, що адресат сприймає не лінійний текст, а великий обсяг розширеної інформації. У розпорядженні інтернет-медіа є такі способи передачі інформації: сам текст, фото (передають наочно зафіксовані деталі подій), звук

(служить емоційним посиленням для тексту та фото), відео (інформація представлена на фото може бути представлена і у відео-варіанті) і анімація.

Щодо традиційних форм засобів масової інформації, то інтернет-медіа мають ряд незаперечних переваг. Що стосується зокрема стилістичних особливостей інтернет-ЗМІ можна виділити ряд істотних відмінностей. До них слід віднести відмінності за жанром, розміри і стиль статті і заголовка, гіпертекстуальність, повторне використання інформації [23, с. 321].

— Відмінності за жанром: інтернет-медіа класифікуються відповідно до своєї приналежності до того чи іншого жанру на аналітичні видання, інформаційні та, що використовуються вкрай рідко, художньо-публіцистичні.

— Розміри і стиль статті і заголовка: інтернет-ЗМІ для залучення й утримання уваги користувача використовують короткі тексти, з максимально насиченим змістом, при цьому заголовки є найбільш навантаженою, з точки зору сенсу, частиною статті.

— Гіпертекстуальність: інтернет-медіа мають можливість застосування гіперпосилань – посилань на будь-які інші документи і / або джерела, розміщені в мережі.

— Повторне використання інформації: інтернет-ЗМІ відрізняються від традиційних форм засобів масової інформації можливістю звернутися до них в будь-який час доби.

Крім перерахованих вище особливостей інтернет-ЗМІ мають також наступні відмінні риси, які не потребують розшифровки і додаткового пояснення функціональності. До них слід віднести: доступність, необмежений обсяг випусків видання, оперативність, можливість створення архівів, необмежене географічне охоплення, а також їх низька собівартість.

На закінчення варто підкреслити, що Інтернет став невід'ємною частиною життя більшості людей, що в свою чергу зумовило появу ЗМІ в глобальній мережі. Процеси впровадження та адаптації медіа в нове середовище зайняли певний час і відрізнялися один від одного в залежності

від країни, в якій вони відбувалися. Також варто відзначити, що існують різні класифікації інтернет-медіа. За допомогою інтерактивності і зворотного зв'язку, мережева журналістика по суті трансформувала Інтернет-медіа. Інтернет-журналістика внесла деякі корективи в принципи роботи журналіста: змінився спосіб доставки контенту адресату, виник процес спрощення журналістських матеріалів і оперативність подачі інформації стала ще більш цінною. Технічні можливості гаджетів в поєднанні з доступом в мережу змінили акцент на візуальні способи подачі інформації, але не відмінили значення самого журналістського тексту, лише висунули нові вимоги до нього, створюючи нові форми і нові мовні засоби. Проте, широкий доступ в Інтернет породив велику кількість дезінформації, плагіату та реклами.

Висновки до розділу 1

У першому розділі магістерської роботи нами були розглянуті теоретичні засади дослідження політичного дискурсу.

Аналіз теоретичних джерел показав, що «дискурс» визначається як зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими формами; текст, взятий в подієвому аспекті; мова, розглянута як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей і є механізмом їх свідомості.

Зазначено, що основною функцією політичного дискурсу можна вважати його використання в якості інструменту політичної влади (боротьба за владу, оволодіння владою, її збереження, здійснення, стабілізація або перерозподіл).

Описано чотири типи стратегічних функцій політичного дискурсу, а саме: примус («Примус» відноситься до таких мовних актів, як накази або закони, які підкріплюються якимись санкціями. Політичні діячі часто діють примусово за допомогою дискурсу, визначаючи питання, вибираючи теми в розмові, позиціонуючи себе і інших в певних відносинах, роблячи припущення

про реалії, які слухачі повинні, хоча б тимчасово, приймати для сприйняття тексту й мови. Влада може реалізовуватися і за допомогою контролю за використанням мови «інших» – за допомогою різних видів ступенів цензури і контролю доступу); опір, опозиція, протест (Дана категорія функцій політичного дискурсу протиставлена функції примусу, і реалізується на противагу владним відносинам. Дискурсивними характеристиками цього типу можуть служити як особливості ЗМІ, графіті (серед маргінальних етнічних груп, постери і т.д.), так і специфічні лінгвістичні структури (петиції, прохання, слогани і т.д.)); симуляція (Дана стратегія пов'язана з контролем над інформацією. Вона поєднує в собі як ефекти дефокусування «небажаних місць» за допомогою евфемізації вихідних даних, так і безпосереднє інвертування вихідних даних); легітимізація і делегітимізація (Легітимізація тісно пов'язана з функцією примусу, так як вона реалізує механізм покори, тобто легітимність. Використовувані техніки включають аргументацію бажань виборців, спільні ідеологічні принципи, проекцію харизматичного лідера, позитивну самопрезентацію і т.д. Делегітимізація по суті представляє опозицію: репрезентація інших (іноземці, «внутрішні вороги», інституційна опозиція, неофіційна опозиція) має негативний відтінок).

Суб'єкти політики (політичний діяч, політична партія або рух) свідомо використовують певні когнітивні установки для максимальної відповідності дискурсивних середовищ (своєї і аудиторії). Крім того, ніяка маніпуляція неможлива без відповідної орієнтації в координатах ціннісних уподобань аудиторії.

Вивчено основні напрямки діяльності Інтернет-медіа в світовій політиці: Інтернет-медіа як інструмент політичної влади, за допомогою яких пропагується державна ідеологія, нав'язуються певні зразки поведінки, схеми мислення, культурні цінності, формується громадська думка стосовно зовнішньої політики держави і т.д.; Інтернет-медіа як соціальний інститут, головне завдання якого – вираження громадської думки з приводу важливих зовнішньополітичних рішень і дій; Інтернет-медіа як «інститут впливу» ,

функціонування якого зумовлено тим, що багато громадян в даний час вважають за краще отримувати політичні матеріали від Інтернет-медіа, керуючись системою відбору новин, інтерпретацією і оцінками, пропонованими ЗМІ

Отже, серед численних функцій Інтернет-медіа – функція інтерпретації, обумовлена здібностями засобів масової інформації не тільки відображати через свої канали навколишній світ, а й інтерпретувати його, створювати особливу картину світу і впливати таким чином на свідомість адресата цих засобів, враховуючи когнітивні, дискурсивні та лінгво-стилістичні особливості мов, якими ця інформація надається. Найважливішим механізмом у політичному мас-медійному дискурсі виступає оцінка, яка допомагає виявити особливості політиків, їхніх поглядів, політичних подій, явищ, представлених в Інтернет-медіа. Розвиток Інтернет-медіа дозволяє ще більше масово впливати на громадськість, залучати широку аудиторію в процес обговорення актуальних політичних проблем і впливати на результати прийняття політичних рішень.

Інтернет як технологія поширення масової інформації має наступні стійкі характеристики, що виділяються в порівнянні з функціональними особливостями раніше відомих Інтернет-медіа: 1. Синтетичність, тобто одночасне використання технологічних можливостей раніше відомих ЗМІ (способів подачі інформації). 2. Експансивний характер розвитку, про що свідчить очевидна тенденція до нарощування впливу Інтернету і поступового переключення уваги широкої аудиторії від раніше відомих форм і способів отримання інформації до нових. 3. Фрагментарний характер подачі інформації, найбільш яскраво ілюструється великою кількістю діючих Інтернет-ресурсів, які створюють загальну картину, а також характером подачі інформації на власне інформаційних порталах (Інтернет-ЗМІ). 4. Висока швидкість поширення інформації, що забезпечується значною мірою комп'ютеризацією населення планети Земля. 5. Високий маніпулятивний потенціал, тобто вкрай висока в порівнянні з раніше відомими Інтернет-медіа потенційна можливість

управління інформаційними потоками з метою створення у широкої аудиторії прогнозованих поглядів і думок, вигідних особам або групам осіб, причетним до управління мережами.

Щодо традиційних засобів масової інформації інтернет-медіа мають ряд незаперечних переваг, серед яких, в першу чергу, можна виділити мультимедійність, персоналізація, інтерактивність, відсутність посередників.

РОЗДІЛ 2

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ІНТЕРНЕТ-МЕДІА

2.1 Специфіка перекладу політичного дискурсу

Переклад в сфері політики відрізняється складністю, на перекладача покладається величезна відповідальність. Х. Шаффнер і С. Баснетт зазначають, що незважаючи на важливу роль перекладу в сфері сучасної політичної комунікації, питань в цій галузі перекладознавства набагато більше, ніж відповідей [59, с. 19].

Перекладач в політичній сфері повинен бути компетентний в політиці, розуміти суть дискусій. Як вважає А.В. Федоров, основною передумовою правильного перекладу є знання предмета, про який йдеться [37, с. 298]. При перекладі політичних концептів завжди необхідно враховувати не тільки контекст, а й культурні особливості країн мови оригіналу і мови перекладу, а також знати їх історію, політичну обстановку, розбиратися в поглядах лідерів на конкретні ситуації. Як зазначає М. К. Рябцева, перекладачеві необхідно долати міжмовну асиметрію, вкладати в текст і вичитувати з нього більше інформації, ніж в ньому явно виражено [33, с. 24].

І. К. Кобякова зазначає, що об'єктом перекладознавства служать текст оригіналу і текст перекладу. Текст – це мовний знак, який виступає одним з об'єктів лінгвістики, тому перекладознавство є прикладною лінгвістикою [20, с. 65]. У той час, С.О. Швачко зазначає, що переклад – це процес

тлумачення й трансформації усних та писемних одномовних і двомовних об'єктів трансляції. Діючими чинниками є адресант (автор), текст, перекладач та адресат [41, с. 5].

Перекладач здійснює процес взаємодії двох культур і мов в просторі дискурсу. Виходячи з цього, переклад є міждискурсивною діяльністю. Перекладацьке мислення постійно оперує різними мовними і культурними категоріями, які відображають різні мовні картини світу і різні концептосфери [7, с. 45]. Для адекватного перекладу необхідно аналізувати не просто лексичні одиниці, а концепти, дискретні одиниці мислення [16, с. 17].

Перекладачі повинні вивчати основні концепти політичного дискурсу, аналізувати специфіку їх вербалізації і в мові оригіналу, і в мові перекладу. Політичні тексти рясніють культурно значущими лексичними одиницями, вони відображають загальні та специфічні особливості функціонування національних культур, тому переклад лексичних одиниць політичного дискурсу становить особливу складність, перекладачеві необхідно не тільки виявляти культурно значимі компоненти промов політиків, а й максимально адаптувати їх для розуміння адресата, орієнтуючись на поле культури реципієнта.

Культурно значущі лексичні одиниці в політичному дискурсі тісно пов'язані з таким явищем, як прецедентність. Передача прецедентних феноменів завжди становить складну задачу для перекладачів. Прецедентні феномени – це будь-які значущі і відомі імена, висловлювання, тексти, ситуації, які часто вживаються і легко розпізнаються в конкретному лінгвокультурному співтоваристві [22, с. 43].

Політичні тексти й промови містять в собі великий обсяг відсилань до історичних подій і реалій. І американські, і українські політики регулярно використовують ті прецедентні феномени, які представляють ціннісні орієнтири їх спільноти. Використання політиками прецедентних феноменів допомагає створювати з аудиторією свою атмосферу закритості від чужинців, що є ефективним засобом зближення з публікою для взаємодії на неї

[42, с. 89]. «Атмосфера закритості» тягне за собою нерозуміння і, в деяких випадках, негативне ставлення реципієнтів в процесі міжкультурної комунікації, що в політичному середовищі може привести до серйозних наслідків. Тому перекладачам слід приділяти особливу увагу передачі національно-маркованої лексики, виробляти нейтралізацію або національно-культурну адаптацію лакун.

Політичний дискурс відрізняється високим рівнем прецедентності, перекладачі регулярно стикаються з такими явищами, і перед ними постає питання: чи необхідно ці феномени замінювати, опускаючи або давати перекладацький коментар.

Відомий перекладач П.Р. Палажченко вважає, що існують три тексти, знайомі кожному жителю США: перші абзаци Декларації незалежності, державний гімн та Геттісбурзька промова Аврама Лінкольна [31, с. 211]. Також більшість американців знайомі з текстом Білля про права. Алюзії на ці документи або витяги з них часто зустрічаються під час передвиборчих кампаній. Але на україномовну публіку дані алюзії не справляють враження. У таких випадках буде виправдана заміна прецедентних феноменів мови оригіналу на прецедентні феномени мови перекладу, але тільки за умови збереження ефекту комунікативного впливу.

В американському політичному дискурсі прецедентні феномени рідко піддаються трансформаціям, причому такі трансформації часто носять формальний характер, наприклад, зміни граматичної структури пропозиції. В україномовному політичному дискурсі дуже поширені трансформації прецедентних текстів. Це допомагає зацікавити аудиторію, привернути увагу. Розпізнавання алюзій, пошук взаємозв'язків смислів тягне за собою емоційну залученість, що створює сприятливу атмосферу для надання запланованого впливу на аудиторію [7, с. 70].

Політичний дискурс США відрізняється високим вмістом сакральних алюзій. Для перекладача важливо бути готовим до таких ситуацій, бути високо

ерудованим в даній області і володіти фоновими знаннями про країну і культуру, з мовою якої він працює.

Американський політичний дискурс експресивний і рясніє стилістичними засобами, метафоричними висловами. Це явище в меншій мірі притаманне українському політичному дискурсу, тому при перекладі на українську мову образність часто знижується.

У нашому дослідженні розглядаються такі характеристики англomовних політичних текстів ЗМІ, як клішованість, мовна креативність (наявність неологізмів) та емоційно-експресивний вплив на читача, що досягається за допомогою використання метафор та інших експресивних засобів мови, з точки зору особливостей їх перекладу з англійської на українську мову.

Так, наприклад, в матеріалах, присвячених військовим конфліктам або ескалації напруження, яке виникає на геополітичній арені, можна простежити високу ступінь стандартизації мови і клішованість виразів, наприклад: *to wage a war* (вести війну), *to launch an offensive* (почати наступальну операцію), *to express growing alarm* (висловлювати зростаючу стурбованість), *a respectable member of the international community* (шановний лідер міжнародної спільноти), *to sign a peace treaty* (підписати мирний договір) і т.д. Також висока повторюваність характерна як в текстах англійською мовою, так і в українських варіантах перекладу для наступних одиниць: *to cease fire* (припинення вогню), *peace talks* (мирні переговори), *bilateral negotiations* (двосторонні переговори), *irreparable loss* (непоправні втрати) і т.д.

Для перекладу представлених варіантів клішованих одиниць в українській мові необхідно підібрати відповідні еквіваленти, проконсультувавшись з корпусом політичних текстів або словником.

У таких контекстах рясніють культурно-специфічні одиниці, назви організацій, в тому числі заборонених, а також географічних місць (топонімів, урбанонімів), а також присутні інші ономастичні одиниці (власні імена, політичні лідери і т.д.), наприклад: *The White House* (Білий дім), *The Defense Department* (Державний департамент США), *The International Criminal Court*

(Міжнародний військовий суд, який часто представлений у вигляді абревіатури ICC), або ICJ - *International Court of Justice* (Міжнародний суд з прав людини), *the Joint chiefs of staff* - *is a body of senior uniformed leaders in the United States Department of Defense who advise the president, The Secretary of Defense, the Homeland security council and the National Security Council on military matter* – офіційно прийнятий український переклад: об'єднаний комітет начальників штабів, термінологічна одиниця *the Roman Statute* (Римський статут Міжнародного Кримінального суду) – документ, який влаштував організацію Міжнародного кримінального суду.

Дані одиниці, запропоновані для перекладу, безумовно, вимагають глибоких фонових знань від перекладача, а також володіння термінологією, як в англійській, так і в українській мові з даної тематики. Водночас при наявності достатнього часу перекладач може звернутися до лексикографічних джерел для довідки.

Крім високого ступеню клішованості публікацій, присвячених військовим діям, вони також пов'язані з високим ступенем впливу на читача і певним рівнем емоційності. З огляду на ці фактори, необхідно вести мову про особливості перекладу як клішованих виразів, так і експресивних словосполучень, яскравих епітетів і конотативно забарвлених одиниць.

Так наприклад, вираз *to gas innocents* - *знищити мирне населення отруйними газами* – було використано в контексті війни в Сирії в статті, в якій обговорювалися причини, за якими американський президент Д. Трамп дозволив випустити ракети з метою захисту мирного населення від отруйних газів. При перекладі фатичних повідомлень, що володіють сугестивним характером, перекладачеві необхідно підібрати аналог в мові перекладу для збереження емоційності висловлювання, передавши основну інформаційну та конотативну складову.

У статті “The war the world ignores” про військовий конфлікт між Палестиною та Ізраїлем в журналі “The Economist” [81] використовуються лінгвістичні одиниці – дисфемізми (*a rubbish heap* - *купа сміття про людські*

жертви, *human rubbish* - людське сміття і т.д.), яскраві епітети, які надають особливу емоційність розповіді (*a cruel bloodshed* - жорстоке кровопролиття, *be capable of atrocities* - бути здатним на жорстокість, *ferocious actions* - люті, жахливі дії), перебільшення (*a catastrophe, an end, the most miserable place on Earth* - катастрофа, кінець всього, жалюгідне місце на землі, *not doing so is a disaster* - бездіяльність призведе до катастрофи), а також метафори, пов'язані з порівнянням армії з диким тигром, випущеним на волю, і вулканом, здатним почати виверження в будь-який момент:

The scene of three wars between Hamas and Israel since 2007, it is always on the point of eruption [81]. / Між Хамасом (палестинський ісламський рух опору) і Ізраїлем вже сталося три війни і наступна в будь-який момент може знову вибухнути.

В іншому прикладі розкривається метафора, пов'язана з порівнянням військових дій з боку лідерів Хамаса з диким тигром:

With this week's protests, Hamas's leaders boasted of freeing a 'wild tiger'. They found that Israel can be even more ferocious [81]. / У зв'язку з протестами, які пройшли цього тижня, лідери організації Хамас можуть похвалитися тим, що випустили дикого тигра на свободу. Вони відзначають, що Ізраїль може проявити ще більшу жорстокість.

Для перекладу емоційних виразів і яскравих метафор перед перекладачем стоїть складніше завдання підібрати відповідне слово для перекладу концепту, який несе в собі всі ознаки і елементи, які вкладав автор у повідомлення. У той же час, коли в статті заходить мова про оборонні дії з боку ізраїльської армії, автор вдається до використання нейтральних клішованих виразів і журналістських штампів:

Every state has a right to defend its borders. To judge by numbers, Israel's army may well have used excessive force [81]. / У кожній державі є право захищати свої власні кордони. Судячи з чисельності, армія Ізраїлю могла вдатися до перевищення повноважень / використання надмірної сили.

The Israelis sometimes used non-lethal means, such as tear-gas dropped from drones [81]. / *Війська на стороні Ізраїлю використовували не смертельну зброю, таку як сльозогінний газ, який скидається з безпілотних літальних апаратів (дронів).*

Змінюючи тон розповіді, використовуючи певні лінгвістичні засоби впливу на читача, автор крім передачі фактуальної інформації, також закладає авторське бачення і свою позицію в передане повідомлення. Перекладачеві в цьому випадку потрібно передати фактичну інформацію, вдаючись до стандартних клішованих виразів і журналістських штампів.

Широкий ряд можливостей для лінгвокреативності в описі нових соціально-економічних і політичних явищ, а також для їх перекладу дає історична подія на міжнародній арені, пов'язана з виходом Великобританії зі складу ЄС – Брексит – лексичний бленд, нове, актуальне для сучасного англomовного дискурсу різних сфер вживання, а особливо ЗМІ. Лінгвісти вказують на провідну роль мовних проявів для реалізації всіх ментальних процесів, що відбивають глибинні процеси свідомості [21, с. 240]. Дана тема рясніє реаліями, які, згідно зі «Словником лінгвістичних термінів» О.С. Ахманової можуть позначати всякий предмет матеріальної культури [5, с. 181]. Переклад назв реалій є частиною загальної проблеми передачі національної і історичної своєрідності будь-якого народу при перекладі з однієї мови на іншу. Таке явище отримало назву «неперекладне в перекладі».

Дослідники використовували такі позначення, як безеквівалентна лексика, варваризми, локалізми, лакуни і т.д. У перекладі іншомовних реалій можна виділити наступні дві особливості:

1) немає еквівалента в мові, тобто відсутній референт, позначення реалій об'єкта;

2) необхідність передачі семантичного й конотативного компонента [18, с. 65].

Для перекладу реалій перекладачі розробили такі способи передачі сенсу:

1. Транслітерація (літерна передача вихідного слова).
2. Транскрипція (передача звукової форми слова).
3. Калькування (буквальний або дослівний переклад).
4. Описовий переклад (передача значення за допомогою розгорнутого пояснення).

5. Приблизний переклад (підбір приблизного еквівалента, найближчого за семантикою вихідній мові).

6 Трансформаційний переклад (переклад за допомогою лексико-граматичних перекладацьких трансформацій). Перекладачеві в даному випадку доводиться вдаватися до повної лексичної заміни лексичних значень і перебудовувати синтаксичну структуру пропозицій [18, с. 73].

Брексит, або політична подія, пов'язана з наміром Великобританії вийти зі складу ЄС, отримала широкий резонанс. Так, переклад самого явища *Brexit* на українську мову здійснюється або за допомогою описового перекладу, тобто як «вихід Великобританії з Європейського союзу», або за допомогою транскрипції і транслітерації – «Брексит» або «Брекзіт». Словосполучення *soft Brexit* (м'який Брексит), *hard Brexit* (жорсткий Брексит), *no deal Brexit* (Брексит без угоди), *Brexit deadend* (тупик, в який зайшов процес виходу з ЄС), а також похідні неологізми *Brexiteer* (прихильник виходу), *to brexit* (виходити зі складу ЄС), *Bremorse*, *Bregret* (неологізми, утворені від поєднання слів *Britain* і *remorse*, *Britain* і *regret*, тобто жалю про прийняте рішення виходу з ЄС) в статтях отримують наступний переклад:

Brexiters never wanted Brexit to begin with [71]. / Прихильники Брексита ніколи не хотіли виходити з ЄС.

The most fervent Brexit supporters [83]. / Найпалкіші прихильники.

To vote down the Brexit deal [71]. / Проголосувати проти угоди по Брекситу.

Емоційно-забарвлені словосполучення, пов'язані з Брексит-дискурсом в українській мові найчастіше отримують нейтральні еквіваленти перекладу, що не передають всю емоційність, іронію і конотативну установку автора,

властиві всьому англійському суспільству під час обговорення долі своєї країни в ситуації, що склалася:

But, of course, Brexit blundered on. The final tally was stark: 242 for, 391 against [71]. / Але звичайно ж, чергова процедура голосування ні до чого не привела. Підсумок голосування не задовільний: 242 за, 391 проти.

Many rank-and-file Conservative members of Parliament joined their colleagues to the right and left-Labour, the Scottish National Party, the Independent Group and the Liberal Democrats - in voting down the Brexit deal [74]. / Багато рядових депутатів парламенту від Консервативної партії приєдналися до своїх колег з правого і лівого флангів (до лейбористів, до Шотландської національної партії, до незалежних і до ліберальних демократів) і проголосували проти угоди по Брекситу.

У даному перекладі реалії британської політики винесені за дужки, оскільки найбільш важливим виявляється результат голосування членів парламенту.

Важливим моментом, на думку західних дослідників в мистецтві перекладу є той факт, що для фахівців переклад є процесом, або динамічним рухом, в той час як для неспеціалістів-перекладачів важливішим виявляється результат [18, с. 61]. Іншими словами, перекладач в праві вибирати з доступних для нього і найбільш придатних засобів перекладу в залежності від багатьох факторів.

Таким чином, переклад в політичному середовищі є завданням підвищеної мовної відповідальності. Політична мова – це офіційна мова державної влади, мова зі своїми особливими засобами впливу на громадськість. Неточний переклад політичних текстів може призвести до таких серйозних наслідків, як шкода іміджу політика, негативний вплив на результат переговорів і навіть політичні конфлікти. Першочерговим завданням перекладача в політичній сфері є збереження бажаного комунікативного ефекту. Для його досягнення перекладачеві необхідно досліджувати функції, стилістичні особливості, а також лексичні та

синтаксичні засоби політичного дискурсу. Перекладач, який працює з політичними текстами, повинен володіти великими фоновими знаннями і розбиратися в країнознавчих особливостях. Також перекладач повинен володіти великим словниковим запасом. І оскільки політичний дискурс демонструє динаміку мови, перекладачеві необхідно стежити за семантичними змінами всередині дискурсу.

2.2 Моделі перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа

У даному розділі представимо ряд аспектів, які зближують інтереси політичної лінгвістики та перекладознавства.

Текстологічні аспекти. Характеристики текстів мовою оригіналу і мовою перекладу можуть не співпадати. Для цілей транслатологічного аналізу вихідного тексту і тексту перекладу І. С. Алексєєва виділяє чотири види інформації: когнітивну, оперативну, емоційну і естетичну [2, с. 56].

У науковій статті, новинній програмі або політичній доповіді щільність когнітивної інформації висока. Оперативна інформація говорить реципієнту тексту, що робити. Зазвичай вона передається імперативами. Очевидно, що в інструкції щільність оперативної інформації вища, ніж в передвиборному виступі політика. Така інформація присутня в слоганах, але в більш прихованому вигляді: адже мета будь-якої політичної реклами – змусити «купити той чи інший товар», проголосувати за ту чи іншу партію.

Емоційну інформацію несуть в собі слова з яскраво вираженими конотативними значеннями, стилістичні прийоми (метафора, гіпербола, алюзії та ін.), часто неологізми, в деяких випадках – знаки пунктуації, не цілком звичайна графіка тексту (карикатура і підпис до неї), прояви суб'єктивної модальності, відхилення від літературної норми і т. д. У передвиборному виступі політика щільність такої інформації висока [11, с. 359].

У тих випадках, коли форма тексту не менш важлива, ніж його зміст, ми маємо справу з естетичною інформацією. Естетичну інформацію, виражену

невербально, ми бачимо в музиці, живописі, архітектурі, танці. У вербальних текстах така інформація найчастіше всього міститься на фонетико-графічному рівні: алітерація і асонанс, рима і ритм.

На лексико-семантичному рівні можна відзначити власні імена, авторські метафори, неологізми, каламбури, фразеологізми. Естетична інформація присутня насамперед в художніх текстах, рекламних і політичних слоганах.

Зауважимо, що політичний дискурс інтернет-медіа відрізняється високою стандартизованістю, що виражається у використанні публіцистичних кліше, штампів, метафор, що дозволяє створити ефект неупередженості автора [39, с. 276], наприклад: *call for actions* - заклик до дії; *officially comment on - дати офіційну заяву*; *a statement issued by* - в заяві, опублікованій; *in the midst of political campaign* - в розгал політичної кампанії; *the agency reported that* - в повідомленні агентства йдеться. Багато кліше англomовного політичного дискурсу інтернет-медіа мають стійкі еквіваленти в українській мові, прийняті в перекладі, їх і слід дотримуватися: *to proceed from the assumption that ...* - виходячи з того, що ...; *restricted information* - інформація для службового користування / секретна інформація.

Треба відзначити, що основним стилістичним принципом організації мови в публіцистиці є поєднання стандарту та експресії. Для політичної мови характерна експресивність, підкреслена достатком стилістичних засобів [21, с. 240], наприклад: *From the House to the Senate, a demon lurks, luring the country's leaders to twist and mangle words into grotesque amalgamations*. Однак подібна «висока» експресія в меншій мірі властива українській мові, тому в процесі перекладу найчастіше використовується прийом зниження образності.

Переклад метафоричних виразів з англійської мови на українську, як правило, також супроводжується зниженням образності в мові перекладу в порівнянні з текстом оригіналу.

Назви партій в США часто носять дуже подібний характер, і адекватний переклад такої лексики неможливий без наявності у перекладача фонових

знань про американську партійну систему. Наприклад, в статтях американських інтернет-медіа, присвячених передвиборній тематиці, зустрічається словосполучення *Blue Dogs*. Той факт, що обидва слова написані з великої літери, повинен навести перекладача на думку, що це не просто політичне прізвисько або іронічне порівняння з синіми собаками, а назва установи або державного утворення. Кращим варіантом перекладу в даному випадку є описовий переклад зі смисловим розвитком, що супроводжується зниженням образності: *Blue Dogs - партія консервативних жителів півдня*.

В інтересах теорії і практики перекладу всі тексти можна розділити на три групи: нейтральні, для зовнішнього вживання і для внутрішнього вживання [57]. Нейтральний текст – це в принципі будь-який текст, який ніхто спеціально «під переклад» не готував, але який хто-небудь коли-небудь може захотіти перекласти. Тексти для зовнішнього вживання – це, наприклад, прес-конференції з іноземними журналістами. У таких випадках досвідчений оратор допомагає перекладачеві невисоким темпом мови і вибором лексики / фразеології. Типові тексти для внутрішнього вживання – політичні анекдоти. Тексти для внутрішнього вживання перекладати, якщо така необхідність виникає, найважче.

Метафоричні аспекти. В англійській мові метафори (фразеологізми) утворюються простіше і, як наслідок, статистично їх більше, ніж в українській. Як показують порівняльні дослідження, метафори в різних мовах не збігаються у фреймах (слотовому складі), спостерігаються випадки метафоричних лакун. Головні труднощі при перекладі виникають тоді, коли в мовах метафори не збігаються якісно, концептуально [56, с. 495].

Метафора поставляє мисленню список можливих альтернатив для вирішення проблемної ситуації. Для політичного дискурсу це виявляється настільки важливим, що помилки і неточності в перекладі метафоричних моделей можуть істотно спотворювати комунікативну установку автора вихідного тексту [7, с. 55-56].

У перекладі, наприклад, роботи відомих лінгвістів Дж. Лакоффа і М. Джонсона [24] ми регулярно зустрічаємо випадки розбіжності метафор, що досліджуються. Майже на кожній сторінці перекладач був змушений приводити максимально близький (буквальний) переклад в дужках. З такими ж труднощами стикається перекладач, перекладаючи тексти, що відносяться до політичного дискурсу:

Conservatives understand that morality and the family are at the heart of their politics, as they are at the heart of most politics [55]. Там де в англійській мові в метафорах присутнє слово *heart*, в українській мові зазвичай мається на увазі душа: *a heart-to-heart talk* – *розмова по душах*. Однак в наведеному прикладі доводиться використовувати деметафоризацію: основа політики. Варіант трансформації метафори – *наріжний камінь політики* – викликає більше сумнівів, так як дана метафора сходить до Біблії.

У виступах англомовних політиків регулярно зустрічаються метафоричні кластери. Наведемо об'ємний уривок з інавгураційної промови Б. Обама:

To the Muslim world, we seek a new way forward, based on mutual interest and mutual respect. To those leaders around the globe who seek to sow conflict, or blame their society's ills on the West - know that your people will judge you on what you can build, not what you destroy. To those who cling to power through corruption and deceit and the silencing of dissent, know that you are on the wrong side of history; but that we will extend a hand if you are willing to unclench your fist [70].

/ Звертаючись до мусульман світу – ми будемо шукати нові шляхи взаєморозуміння на основі взаємовигоди та поваги. Лідери тих країн, що шукають конфліктів, або звинувачують Захід в болячках своїх народів, знайте: ваші народи судитимуть вас за ваші творення, а не руйнування. Ті, хто липне до влади за допомогою корупції, обману і замовчування голоси протестувальників, знайте, що ви по іншій бік бар'єру історії, але ми все одно протягнемо вам руку, якщо ви розтиснете кулак.

Під час перекладу вдалося передати більшість метафор. Однак метафора *to sow conflict* – *сіяти конфлікт* не передана; метафори *судити вас за ваші творення* і *ви по інший бік бар'єру історії* звучать натягнуто, штучно. Наведені приклади достатньо повно ілюструють проблематику, пов'язану з передачею метафор і метафоричних кластерів при перекладі текстів політичного дискурсу.

Інтертекстуальність. Один з проявів інтертекстуальності – так звані прецедентні феномени. Прецедентні феномени в широкому розумінні – будь-які широко відомі імена, висловлювання, тексти, ситуації, що легко впізнаються в даному лінгвокультурному співтоваристві, являють собою інтерес з точки зору теорії і практики перекладу. Однак ще більший інтерес представляє вузьке трактування прецедентних феноменів, в якому під ними розуміються імена, висловлювання, тексти, ситуації, які мають метафоричний потенціал [22, с. 87].

Розглянемо кілька питань, що становлять інтерес з точки зору теорії і практики перекладу. Перше питання: чи має перекладач право замінювати прецедентні феномени вихідних мов на прецедентні феномени мови перекладу. Друге питання: як передавати національні прецедентні феномени в усному перекладі, в умовах дефіциту часу. Пояснення (перекладацька експлікація) займає багато часу, а розказаний політичний анекдот не завжди буває смішний. У таких анекдотах регулярно зустрічаються каламбури. Каламбури, засновані на омонімії особливо важкі для передачі.

У деяких ситуаціях перекладачеві доводиться грати роль експерта з міжкультурної комунікації і пояснювати інваріант сприйняття національного прецедентного феномену. Для того, щоб уникнути комунікативної невдачі перекладач повинен проявити культурологічну компетенцію і допомогти комунікантам зрозуміти наміри один одного. Зауважимо, що словники не завжди встигають фіксувати прецедентні феномени і афоризми політиків. Однак у прецедентних імен і висловлювань повинен бути певний зв'язок з

текстом, в якому вони вперше з'явилися. Афоризми відриваються від текстів в яких вони з'явилися і живуть своїм власним життям.

Ще одна риса сучасного політичного дискурсу – алюзії на сакральні тексти. Політичний і релігійний дискурси можуть «переплітатися». Релігія в кінці ХХ – початку ХХІ ст. впливає на політику все більше [44]. Так, в дискурсі Б. Обама значне місце займали месіанські мотиви, алюзії на біблійні сюжети.

Парадигма політкоректності. Постколоніальне західне суспільство, рух за права жінок і сексуальних меншин привели за останні десятиліття до значних змін в лексичному складі англійської мови.

Колоніалізм, цей «первородний гріх Європи і Америки», викликає в постколоніальному суспільстві почуття провини [60]. Постколоніалізм став диктувати вибір літератури для перекладу і вибір лексики. Політкоректна лексика з'являється як бажання вербально згладити провину. Добре відома історія про те, як з міркувань політичної коректності А. Крісті перейменовувала одну зі своїх найкращих книг: *Ten Little Nigger boys - Десять негрят* → *Ten Little Indian Boys - Десять маленьких індіанців* → *And then There Were None ... І нікого не стало...*[22, с. 67].

У гендерних політкоректних евфемізмах спостерігається нейтралізація за ознакою статі шляхом відходу від «сексистських» суфіксів *-man*, *-woman*, *-er* і *-ess*: *policeman, policewoman* → *police officer (офіцер поліції)*; *air hostess* → *flight attendant (бортпроводник)* і т.д.

Дискримінуючий «чоловічий» суфікс *-man* і зовсім близький до викорінення. Саме слово *women*, за спостереженнями деяких дослідників, все частіше пишеться як *womyn* або навіть *wimmin*, щоб уникнути асоціації зі словом *man*. Перекладачки-феміністки вважають, що переклад – це свого роду політичний маніфест перекладачки [62, с. 15]. Вони намагаються вносити в англійську мову не тільки лексичні, а й орфографічні зміни.

Виникає питання і при передачі політкоректних евфемізмів-словосполучень. В англійській мові, особливо в американському варіанті, є безліч таких слів. Одним з найбільш продуктивних в утворенні нових

евфемізмів є суффікс *-challenged*: *an invalid (інвалід) – a physically challenged person*, що можна спробувати перекласти як «людина, котра переборює фізичні труднощі»; *fat (товстий) – horizontally challenged* – «долає горизонтальні труднощі»; *bald (лисий) – follicularly challenged* – «долає фолікулярні труднощі» або «фолікулярно відсталий».

Політкоректні евфемізми рекомендується передавати також евфемізмами, роблячи максимально близьку кальку. Разом з тим ми перекладаємо не тільки з мови на мову, а й з культури на культуру, а в нашій, україномовній культурі евфемізми поширені не так широко. Проблему поглиблює та обставина, що до сих пір далеко не всі евфемізми, породжені толерантністю, зареєстровані в тлумачних словниках, не кажучи вже про двомовні словники. Перекладачеві таких текстів доводиться проявляти неабияку винахідливість у перекладі подібної лексики.

У процесі перекладу політичного дискурсу виникають лінгвістичні, текстуальні, екстралінгвістичні проблеми, проблеми, пов'язані з етичними, політичними та культурологічними складовими тексту оригіналу і перекладу, виразом наміру автора і багато інших проблем. Частина проблем при перекладі виникає через те, що перекладач недооцінює як лексичні, так і культурні відмінності вихідної мови і мови перекладу. На лексичному рівні виникають проблеми, пов'язані з відмінностями в семантичному обсязі слова у вихідній мові та мові перекладу, а також з розумінням інформації на іноземній мові. Дослідження функціональних і стилістичних особливостей політичного дискурсу допомагає здійснити переклад зі збереженням необхідного комунікативного ефекту, що є, безумовно, першочерговим завданням перекладача.

2.3 Лексико-стилістичні проблеми перекладу

Багатозначні слова складають значну частину англійської лексики. Для перекладу англійського слова перекладач змушений вибирати з безлічі

значень, запропонованих в словнику. Наприклад: слово *nation* має наступні значення – держава; країна; нація, народ, народність; федерація; всі жителі країни; народи, які населяють землю, народи світу; плем'я; об'єднання племен; земляцтво (в середньовічному університеті) і ін. [43].

У наступних пропозиціях відображені деякі з варіантних відповідностей слова *nation*. Пропозиція виступає вузьким контекстом, який допомагає вибрати потрібний перекладацький еквівалент.

The United Nations has yet to conclude its investigation into at least four other sites of alleged attacks, including Khan al-Assal, where Syrian officials claim government forces were exposed to a nerve agent [79]./ ООН поки не завершили розслідування ще по щонайменше чотирьох випадках передбачуваних атак, включаючи Хан-аль-Асал, де, як заявляють сирійські чиновники, проти урядових військ був використаний нервово-паралітичний газ.

У даному прикладі словосполучення, у складі якого є слово *Nations*, має еквівалент в українській мові ООН.

Unfortunately in recent years the face of Iran, a great and civilized nation, has been presented in another way, he said in comments on his official Web site [79]./ На жаль, в останні роки вигляд Ірану, великої і цивілізованої країни, представлявся в іншому світлі.

У даному прикладі по контексту підходять два слова «нація» і «країна», для поєднання з прикметниками «великий» і «цивілізований» в українській мові характерно вживання іменника «країна», які утворюють політичне кліше, що не виключає вживання прикметників зі словом «нація».

What would be truly historic is having the nations 'two presidents come together - which would be a first in the Islamic Republic's 34-year history [66]./Воістину історичним моментом стала б зустріч президентів двох країн - перша в 34-річній історії Ісламської Республіки Іран.

У реченні йдеться про зустріч президентів, тому перекладач з безлічі значень вибрав іменник «країна», словосполучення «два президента країн» не

милозвучно в українській мові, тому при перекладі проведена перестановка всередині словосполучення *the nations 'two presidents*.

However with the Arab Spring the United States went from holding dictators in check to supporting destabilization and the rise of radical Islamic regimes in Egypt and Libya, which led to a series of civil wars and revolutions further undermining the ability of these nations to govern themselves [75]. / Внаслідок подій арабської весни США перестали контролювати диктаторів і переключилися на підтримку дестабілізації і підйому радикальних ісламістських режимів в Єгипті і Лівії, що призвело до серії громадянських воєн і революцій, які ще більше підірвали здатність цих націй управляти життям своїх країн.

Цей приклад показовий тим, що іменник *nation* в оригіналі вжито в одному значенні, а в перекладі розкриті два значення цього слова. У словосполученні *the ability of these nations to govern themselves* дієслово *to govern* допомагає визначити значення слова *nations* (нація, народ), так як країна не може керувати сама собою. Далі перекладач конкретизував займенник *themselves* – свої країни і додав слово «життя».

These actions include propping up weak regimes, expanding the training of host nation security forces, as well as expanding the capabilities of our military to assist at risk nations in military operations with minimal manpower but maximum effectiveness [75]. / Подібними кроками може стати підтримка слабких режимів, розширення програм підготовки сил національної безпеки, а також зміцнення могутності наших власних збройних сил, які можуть надавати допомогу націям в їх військових операціях з мінімальними витратами і максимальною ефективністю.

Атрибутивна конструкція *nation security forces* передана на українську мову за допомогою заміни іменника *nation* прикметником «національний», і перестановки компонентів всередині словосполучення.

Аналіз досліджуваного матеріалу показав, що при перекладі неологізмів, які часто зустрічаються у політичному дискурсі ЗМІ застосовуються транслітерація і транскрипція, рідше генералізація.

Проілюструємо вищесказане прикладами:... *protesters staged a die-in in London* [72]. Значення неологізму *die-in* – груповий протест проти будівництва атомної електростанції; форма протесту з використанням символічного зображення смерті [43]. Неологізм *die-in* перекладений за допомогою перекладацької трансформації – транскрипції «дай-ін», проте слово «дай-ін» не знайоме україномовному населенню, внаслідок чого можуть виникнути труднощі в розумінні даного слова.

A similar cyberattack was reported to have recently targeted Israel's electrical grid [77]. / Як повідомляють, подібного роду кібератака недавно була зроблена щодо електричної мережі Ізраїлю.

A blackout in Ukraine is a cautionary signal [68]. / Блекаут на Україні є попереджувальним сигналом.

У пропозиціях неологізми *blackout*, *cyberattack* використані в значенні тимчасова відсутність електричного освітлення (зазвичай внаслідок аварії) і вплив на комп'ютерні інформаційні системи для отримання інформації або порушення її роботи відповідно. Неологізми передані на українську мову: *blackout* – транскрипцією, *cyberattack* – транслітерацією. Незважаючи на те, що використання описового перекладу значно б збільшило обсяг даної пропозиції, завдяки цьому способу перекладу можна було б розкрити сенс нових слів.

Так як слова з приставкою *кібер / cyber-* (приставка, використовується щоб привласнити слову значення чогось, що відноситься до епохи комп'ютерів, Інтернету, цифрових технологій) на сучасному етапі активно використовуються журналістами в ЗМІ, не складно здогадатися про які атаки йдеться.

Слово «блекаут» використовується рідше, і для розуміння сенсу краще б підійшов описовий переклад, що розкриває його значення. Проте, ми

вважаємо такий переклад виправданим, оскільки дана пропозиція є заголовком, а для заголовка описовий переклад був би громіздким, і, можливо, вживши транскрипцію, яка передає лише звукову оболонку слова, а не його значення, перекладач хотів привернути увагу до статті.

Can Trump and Putin keep their bromance alive? [73]. / Чи продовжиться роман Трампа і Путіна?

У словнику слово *bromance* має переклад на українську мову «чоловіча дружба» [43], в іншому джерелі зустрічаємо переклад «броманс» (міцна чоловіча дружба) [47], в словнику *English slang and colloquialisms* представлено визначення цього поняття: *Bromance is very close, intimate friendship between two or more males. A combination of brother and romance.* [48]. В англійських країнах дане слово вживають при описі героїв телевізійних передач або фільмів.

Перекладач, як ми бачимо, не вжив жоден з наявних еквівалентів. Наш погляд це пов'язано з тим, що переклад «чоловіча дружба» занадто громіздкий для заголовка, а іменник «броманс» знайомий не всім представникам україномовної аудиторії. Отже, слово *bromance* передано на українську мову за допомогою генералізації. Броманс є різновидом роману.

На особливу увагу при перекладі заслуговують лексичні одиниці, запозичені з третіх мов. Найчастіше в англійських виданнях зустрічаються французькі слова. Наприклад:

Johnson said last week that he would endorse one side in the referendum campaign with a "Deafening éclat" soon after the prime minister reached a deal in Brussels [76]. / Минулого тижня Джонсон заявив, що підтримає одну сторону в кампанії референдуму "Заглушливим висловом" незабаром після того, як прем'єр-міністр досягнув угоди в Брюсселі.

Французьке слово *éclat* – гуркіт; вибух; тріск осколок; уламок, проте в англійському словнику має наступні значення: *brilliant or conspicuous success, effect, approval; acclaim; applause, etc.* [43].

According to Mr. Putin, Washington has created chaos across the world by conspiring to foment revolutions, including what he views as an armed "coup d'etat" in Ukraine [82]. / Пан Путін стверджує, що Вашингтон сіє хаос, будуючи змови і провокуючи революції - такі, як події на Україна, які російський лідер вважає державним переворотом.

Словосполучення *coup d'état* «державний переворот» передане словниковою відповідністю.

*It is prima facie impossible to require rebel militias of any kind to leave their own towns and cities to fight in unfamiliar districts [82]. / Це, напевно, з самого початку не було можливим за одними лише практичними міркуваннями – перш за все, *prima facie*, неможливо вимагати від будь-яких повстанців того, щоб вони покинули свої власні міста і населені пункти і почали воювати в незнайомих районах.*

Латинський вираз *prima facie* – «з першого погляду; по першому враженню; на перший погляд» [43] збережено в тексті перекладу на латинській мові, що може викликати труднощі у реципієнта перекладу.

При перекладі лексичних одиниць, що відображають особливості культури, перекладач найчастіше підбирає мовні засоби, характерні для мови перекладу.

1) *"Putin is a very smart, sophisticated political animal," said Yatsenyuk. "He can wait and wait for a quite long and extensive period of time. He knows how the Western powers act. [80] / Путін – дуже розумний і витончений політик, - зазначив Яценюк. - Він здатний довго чекати - чекати протягом досить тривалого періоду часу. Він знає, як діють західні держави.*

У словнику *political animal* визначається як: 1) той, хто цікавиться політикою, бере участь у політичній діяльності; 2) «політична тварина» [80], проте перекладач вирішив перекласти дане словосполучення іменником «політик», змінивши негативну конотацію розгорнутої метафори (політик порівнюється з хижакком) на нейтральну. Слід зазначити, що в цілому даний фрагмент статті переведений дослівно, перекладачем використані лише такі

трансформації: транслітерація при перекладі власних назв, конкретизація багатозначного дієслова *to say*, калькування при перекладі словосполучення *the Western powers*, часткова зміна слідування частин пропозиції, викликані нормами української мови, наприклад, в пропозиції *He can wait and wait for a quite long and extensive period of time*.

Лексичні одиниці, які мають лінгвокультурну специфіку, представляють найбільшу складність для перекладача в текстах суспільно-політичного змісту. У суспільно-політичних текстах перекладач стикається з проблемою перекладу власних назв, фразеологізмів, відхилень від літературної норми. Серед власних назв, часто вживаних в суспільно-політичному тексті, виділяються особисті імена людей, географічні назви, назви народів, назви організацій і ін. Наприклад:

...a Pyrrhic victory that may have broken the ruling coalition in parliament and brought Ukraine closer to early elections [69]. / Піррова перемога, яка може розколоти правлячу коаліцію в парламенті і наблизити Україну до дострокових виборів.

У даному прикладі назва міста передано за допомогою словникового відповідника.

The UK has not been slow either in countering the Russian threat, and was quick to take part in the overthrow of Muammar Gaddafi in 2011 [78]. / Сполучене Королівство теж не зволікає з відповіддю на російську загрозу, воно швидко прийняло рішення про участь у поваленні Муаммара Каддафі в 2011 році.

В українській мові існують два написання імені лівійського державного і військового діяча, політика і публіциста *Муаммара Каддафі*: *Моаммара*, і *Муаммар*, в англійській мові також можна зустріти два написання імені *Moammar* і *Muammar* і три написання прізвища *Gaddafi*, *Qaddafi* і *Khadafy*. Різні написання з'явилося в результаті того, що перекладачі застосовували або транскрипцію, або транслітерацію при перекладі з різних мов, виходячи з того, який прийом перекладу застосовувався для перекладу власних назв. У даному

прикладі перекладач вибрав традиційний еквівалент імені політика в українській мові.

Розглянемо приклад, який ілюструє авторський вплив на читача – Інтернет-реалію *friends list*, вельми звичну для середньостатистичного користувача соціальних мереж і яка позначає список друзів. Очевидно, що автор статті не випадково використовує це поняття, проводячи паралелі з учасниками поточних подій на світовій геополітичній арені. Дана метафора була в певній мірі нейтралізована за допомогою її контекстуального перекладу на українську мову – *friends list ally* «найбільш дружній союзник»:

North Korea's main political lifeline to the outside world is China, though it maintains economic ties with Russia, which it listed as its friends list ally earlier this year [65]./ Головний рятувальний круг Північної Кореї, що дає їй доступ до зовнішнього світу, - це Китай, а він підтримує економічні зв'язки з Росією, і в цьому році назвав її найбільш дружнім союзником.

Емоційний компонент впливу створюється за допомогою різних лексико-стилістичних засобів, таких як емоційно-оцінна лексика, метафори, фразеологічні сполучення, які повинні, по можливості, знайти відображення в тексті перекладу. Розглянемо приклад нижче:

The new president will face immense and unrelenting challenges from Day One. He inherits a world in which liberal democracy is in retreat and U.S. leadership is doubted. The Middle East is in turmoil, North Korea's nuclear arsenal is growing, and Russia and China are flexing their muscles. At home, President Obama bequeaths an economy in generally good health but facing problems: slow growth, stubborn inequality, long-term stress on the federal budget [84]./ Новий президент зіткнеться з важкими невідкладними завданнями з першого дня перебування на посаді. Він успадкував світ, в якому ліберальна демократія відступає, а лідерство США опинилося під сумнівом. Близький Схід вирує, Північна Корея наращує ядерний потенціал, а Росія і Китай грають м'язами. Вдома президент Обама заповідає економіку в цілому з хорошим здоров'ям,

але стикається з проблемами: повільним зростанням, впертою нерівністю, довгостроковим стресом на федеральний бюджет.

У даному прикладі є опис загострення ситуації на світовій політичній арені у зв'язку з тим, що США втрачає свої лідерські позиції. Так, фразеологізм *in turmoil*, який дослівно перекладається як «в збентеженні», отримав м'якшу інтерпретацію в перекладі і був переданий дієсловом «вирує», а метафора *to flex one's muscles* перекладена дослівно.

Таким чином, як показало проведене дослідження, при трансляції лексико-стилістичних особливостей політичного дискурсу інтернет-медіа з англійської на українську мову перекладачам доводиться не тільки підбирати еквівалентні реалії, а й використовувати різні перекладацькі прийоми, з метою збереження прагматичного і стилістичного потенціалу оригіналу.

Висновки до розділу 2

У другому розділі магістерської роботи нами були розглянуті труднощі перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.

Нами було зазначено, що перекладачі повинні вивчати основні концепти політичного дискурсу, аналізувати специфіку їх вербалізації і в мові оригіналу, і в мові перекладу. Політичні тексти рясніють культурно значущими лексичними одиницями, вони відображають загальні та специфічні особливості функціонування національних культур, тому переклад лексичних одиниць політичного дискурсу становить особливу складність, перекладачеві необхідно не тільки виявляти культурно значимі компоненти промов політиків, а й максимально адаптувати їх для розуміння адресата, орієнтуючись на поле культури реципієнта. Політичний дискурс відрізняється високим рівнем прецедентності, перекладачі регулярно стикаються з такими явищами, і перед ними постає питання: чи необхідно ці феномени замінювати, опускаючи або давати перекладацький коментар. У деяких ситуаціях перекладачеві доводиться грати роль експерта з міжкультурної комунікації і

пояснювати інваріант сприйняття національного прецедентного феномену. Для того, щоб уникнути комунікативної невдачі перекладач повинен проявити культурологічну компетенцію і допомогти комунікантам зрозуміти наміри один одного.

У дослідженні розглядаються такі характеристики англомовних політичних текстів інтернет-медіа, як клішованість, мовна креативність (наявність неологізмів) та емоційно-експресивний вплив на читача, що досягається за допомогою використання метафор та інших експресивних засобів мови, з точки зору особливостей їх перекладу з англійської на українську мову.

Крім того, нами був проаналізований ряд аспектів, які зближують інтереси політичної лінгвістики та перекладознавства, а саме: текстологічні аспекти, метафоричні аспекти, інтертекстуальність, парадигма політкоректності.

Отже, політична мова – це офіційна мова державної влади, мова зі своїми особливими засобами впливу на громадськість. Неточний переклад політичних текстів може призвести до таких серйозних наслідків, як шкода іміджу політика, негативний вплив на результат переговорів і навіть політичні конфлікти. Першочерговим завданням перекладача в політичній сфері є збереження бажаного комунікативного ефекту. Для його досягнення перекладачеві необхідно досліджувати функції, стилістичні особливості, а також лексичні та синтаксичні засоби політичного дискурсу. Перекладач, який працює з політичними текстами, повинен володіти великими фоновими знаннями і розбиратися в країнознавчих особливостях.

Таким чином, як показало проведене дослідження, при трансляції лексико-стилістичних особливостей політичного дискурсу інтернет-медіа з англійської на українську мову перекладачам доводиться не тільки підбирати еквівалентні реалії, а й використовувати різні перекладацькі прийоми, з метою збереження прагматичного і стилістичного потенціалу оригіналу.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАСТОСУВАННЯ СТАТЕЙ ПОЛІТИЧНОЇ ТЕМАТИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ

3.1 Особливості навчання перекладу

Відомо, що в умовах активного навчання розкриваються виховуючі і розвиваючі завдання іноземної мови. При активному навчанні знання повинні бути придбані, в основному, самостійно, а також в процесі навчання у студентів формується креативне мислення, при цьому кожен студент стає не об'єктом, а суб'єктом навчальної діяльності. Студент є не стільки виконавцем, скільки активним учасником навчального процесу, який проявляє ініціативу в навчанні. Сучасна парадигма мовної освіти ставить за мету розвиток комунікативної особистості, коли навчання орієнтоване не тільки на придбання знань, а й на розвиток особистості через їх діяльність і досвід.

На занятті при комунікативному навчанні та організації спілкування іноземною мовою враховуються навчальні та позакласні інтереси і схильності студентів, а також проблеми, які відповідають їхньому віку. Навчання будується не на проходженні навчальних тем, а на обговоренні проблем із життя, як сучасного суспільства, так і з життя студентів, які будуть їм цікаві. Студенти на уроці не тільки отримують знання з граматики і лексики, а й вчаться говорити. При цьому, читаючи і перекладаючи автентичну літературу, а також матеріали англійською мовою, у студентів з'являється необхідність отримання додаткової інформації.

Особлива увага при вивченні англійської мови приділяється автентичності іншомовних матеріалів, використовуваних під час занять. Завдяки автентичним матеріалам в учнів формуються уявлення про культуру іншої країни, про сучасний полікультурний та багатомовний світ, культурну спадщину рідної країни і країн, що вивчаються.

Сучасна теорія і методика навчання іноземним мовам розглядає численні складні проблеми, важливе місце серед яких займає вивчення лінгвістичних аспектів міжмовної мовленнєвої діяльності, яка називається перекладом.

Переклад – це, без сумніву, дуже давній вид мовленнєвої діяльності. З точки зору Е. В. Бреуса, переклад є не що інше, як акт міжмовної комунікації. При перекладі має місце не тільки контакт двох мов, але і зіткнення двох культур [8, с. 17]. Із самого початку переклад виконував найважливішу соціальну функцію, роблячи можливим міжмовне спілкування людей. Доступ до культурних досягнень інших народів був відкритий усім людям без винятку завдяки письмовим перекладам. Переклади уможливили взаємодію культур народів світу і взаємозбагачення літератур різних країн. Переклади зіграли важливу роль в становленні і розвитку багатьох мов. Геніальні творіння відомих письменників стали доступними для всього людства завдяки перекладам.

Але у нашому дослідженні нас цікавить переклад з точки зору лінгвістики і методики його навчання в університеті. У теорії і методиці навчання іноземним мовам виділяють письмовий і усний види перекладу.

При навчанні іноземної мови у вузі приділяється велика увага навчанню перекладу автентичних текстів. При цьому студенти зазвичай перекладають тексти, використовуючи дослівний переклад. Іноді студентам пропонується не цілий текст, а уривок з тексту, необхідний для перекладу. Дуже часто на занятті переклад здійснюється з метою розуміння змісту тексту. Але іноді переклад є самостійним видом діяльності, де перевіряється вміння студентів перекладати художні та наукові тексти.

Для того, щоб домогтися грамотного перекладу, необхідно знати лексику, володіти граматичним матеріалом і враховувати деякі особливості перекладної діяльності. Але, перш за все, хотілося б звернути увагу на визначення перекладу, яке дає Л.С. Бархударов, який зауважує, що перекладом

називається процес перетворення мовного твору однією мовою в мовленнєвий твір на іншій мові при збереженні незмінного плану змісту, тобто значення [6, с. 11].

Таким чином, при навчанні студентів діяльності перекладу потрібно пам'ятати про збереження значення при перекладі. Для того, щоб переклад був правильним, необхідно враховувати особливості в граматиці і лексиці. Перше, на що слід звернути увагу – на існування в англійській мові безеквівалентних граматичних одиниць. При перекладі вибір граматичної форми залежить не стільки від граматичної форми перекладної мови, скільки від лексичного значення одиниць, які будуються у висловлюванні в певному граматичному порядку. Як правило, для правильного перекладу відмінності в такому оформленні не мають значення. Відсутність у мові перекладу однотипної відповідності для тієї чи іншої форми мови означає лише неможливість використовувати в перекладі аналогічну форму або дослівний переклад [8, с. 52].

А. Паршин дає наступні варіанти перекладів, які можливо використовувати у цьому випадку:

1. Нульовий переклад, коли безеквівалентна одиниця просто не перекладається, а значення даної граматичної одиниці опускається. Граматичне значення в основному передається у висловлюванні за допомогою інших лексичних або граматичних засобів.

2. Наближений переклад, який полягає у використанні в перекладі граматичної одиниці мови перекладу, частково відповідної безеквівалентній граматичній одиниці іноземної мови в даному контексті. Так, у сучасній англійській мові є граматичні конструкції, які не мають української відповідності, якщо їх розглядати як одиницю граматичної будови. Для прикладу можна навести конструкцію *The Complex Object* або *The Complex Subject*, або *The Nominative Absolute*. Вони мають комплексне, нерозчленоване значення, що об'єднує ряд обставинних відносин. Однак в певному висловлюванні можуть висуватися лише один або два види таких відносин, як

тимчасових, причинно-наслідкових або умовних. Це дозволяє перекласти будь-яку з цих конструкцій за допомогою відповідної української структури, використовуючи приблизний переклад.

3. Трансформаційний переклад, який полягає в передачі значення безеквівалентної одиниці за допомогою однієї з граматичних трансформацій. Граматичні трансформації поряд з лексичними трансформаціями застосовуються при описі процесу перекладу [32, с. 34].

Таким чином, пам'ятаючи про існування безеквівалентних одиниць і про варіанти їх перекладу, можна завжди точно перекласти текст з іноземної мови на українську.

Велике значення при перекладі має лексика. Вивчаючи лексику, на занятті потрібно звертати увагу на синоніми і пояснювати, в яких випадках використовується та чи інша лексична одиниця. Друге, що потрібно пам'ятати при навчанні перекладу – це точність відповідності фразеологічним одиницям оригінального тексту. У даному випадку студенти можуть використовувати різні типи відповідностей, придатних для їх перекладу. Практично будь-який текст включає ті чи інші фігури мови або інші засоби мови, які становлять особливу функцію мовних одиниць. Така функція називається стилістичною. Без сумніву, метафора є найбільш характерною стилістичною одиницею.

Головне місце в описі фразеологічних відповідностей займає проблема перекладу значень образних фразеологічних одиниць. Семантика таких одиниць являє собою складний інформативний комплекс, який має як предметно-логічні, так і конотативні компоненти. У навчальному посібнику «Теорія і практика перекладу» А. Паршина йдеться, що найбільш важливими з них з точки зору вибору відповідності у мові перекладу є такі компоненти:

- переносний або образний компонент значення фразеологізму;
- прямий або предметний компонент значення фразеологізму, що становить основу образу;
- емоційний компонент значення фразеологізму;

- стилістичний компонент значення фразеологізму;
- національно-етнічний компонент значення фразеологізму [32].

Але не тільки знання лексики та граматики дозволить студентам правильно зробити переклад тексту. Третє, що дуже важливо знати при навчанні перекладної діяльності – це порядок слів у реченні. Відомо, що порядок слів в українському реченні менше фіксований. Тоді як в англійській мові відносно рідко відбуваються відхилення від прямого порядку слів у реченні. Більш того, порядок слів у реченні англійської мови використовується як ефективний спосіб вираження емоційної характеристики висловлювання. У той час, коли смислові та стилістичні функції однакових пропозицій в різних мовах не збігаються, при перекладі змінюються типи і кількість самостійних пропозицій. Крім того, існують також комплексні лексико-граматичні трансформації, де відбуваються перетворення одночасно і лексичних та граматичних одиниць оригінального тексту. Іноді здійснюють перехід від лексичних одиниць до граматичних і навпаки.

Таким чином, однією з найважливіших задач викладача іноземної мови є вміння прищепити студентам уміння письмового та усного перекладу автентичних текстів. При навчанні перекладної діяльності важливо звернути увагу студентів на існування таких особливостей, як безеквівалентна лексична чи граматична одиниця, порядок слів у реченні та особливості перекладу фразеологічних одиниць.

3.2 Можливості застосування статей політичної тематики на заняттях з практики перекладу

Переклад надає великі можливості студентам для роботи з текстом і використання отриманих знань. Письмовий переклад зазвичай не обмежується в часі, як усний переклад. Даний переклад пов'язаний з матеріально зафіксованим канонічним текстом оригіналу. Це дозволяє студентам прочитати текст кілька разів, попрацювати з ним і проаналізувати його, що

неможливо при усному перекладі. Також для студентів корисно проводити постійне порівняння двох текстів, оскільки у них в запасі буде деякий час, то вони зможуть звернутися до різних словників і інших допоміжних джерел інформації. У них буде час на пошук потрібного еквівалента, а також можливість виправляти і редагувати текст, що є важливим на етапі навчання перекладу.

Робота з текстом становить важливу частину будь-якого курсу навчання перекладу. Вправи поділяють на передперекладацькі і перекладацькі.

Передперекладацькі вправи спрямовані на смисловий аналіз тексту.

Студентам можуть бути запропоновані наступні основні вправи:

We are going to read and translate the article “Brexiters Never Wanted Brexit to Begin With”

1. *Using the title guess what will be discussed in the text.*
2. *Pay attention to the author of the text and provide information about him.*
3. *Read the text and determine its style.*
4. *Answer the questions based on the text.*
5. *Highlight the most important information in the text.*
6. *Write out and group certain parts of speech: nouns, verbs, adjectives.*
7. *Find phraseological units, abbreviations, and International words in the text.*
8. *Briefly tell about the content of the text.*

Крім цього, перед виконанням перекладу студентам буде корисно вивчити паралельні тексти на вихідній мові і мові перекладу, виявити відмінності між ними і проаналізувати використані прийоми перекладу. Найкраще, щоб дані паралельні тексти збігалися за тематикою з текстом, призначеним для подальшого перекладу.

Перекладацькі вправи націлені на використання трансформацій, встановлення міжмовних відповідностей, пошук необхідних еквівалентів, використання словників та інших джерел інформації. На даному етапі

студентам можуть бути запропоновані спочатку вправи, які містять матеріал, який був взятий не з тексту, призначеного для перекладу, але який пов'язаний з його тематикою. Таким чином, вони зможуть відпрацювати використання необхідних прийомів на схожому лексичному і граматичному матеріалі, який зустрінеться в тексті для перекладу. Матеріалом для таких вправ можуть послужити різні слова, фрази, пропозиції, взяті з різних текстів єдиної тематики.

Студенти можуть виконати наступні основні вправи:

1. *Choose the equivalents in a foreign language for words.*
2. *Translate sentences, paying special attention to the translation of proper names, and abbreviations.*
3. *Translate phraseological turns.*
4. *Translate non-equivalent vocabulary using various techniques (transcription, transliteration, use of analogs, descriptive translation).*
5. *Translate words that are called "false friends of the translator".*
6. *Translate selected words and phrases in sentences by reversing attention to context.*
7. *Translate utterances using certain grammatical features transformations (syntactic comparison, sentence division, combining sentences, grammatical substitutions).*

Потім слід виконати вправи, пов'язані з текстом для перекладу.

Студентам пропонуються наступні основні вправи:

1. *Choose synonyms for the selected words in the text.*
2. *Find equivalents to the selected words in the text.*
3. *Translate proper names in the text.*
4. *Translate selected words and phrases in the text and say, what lexical techniques you used and why.*
5. *Translate selected words and phrases in the text and say, what grammatical substitutions you used.*

Після передперекладацьких і перекладацьких вправ студенти можуть виконувати переклад тексту.

Таким чином, система розроблених вправ спрямована на формування навичок і умінь аналізувати зміст тексту і лексико-граматичних навичок і вмінь у перекладі. Дані вправи можуть бути використані для студентів на початковому етапі навчання перекладу.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі магістерської роботи нами був проаналізований методичний потенціал застосування статей політичної тематики на заняттях з практики перекладу.

Нами було зазначено, що при навчанні іноземної мови у вузі приділяється велика увага навчанню перекладу автентичних текстів. При цьому студенти зазвичай перекладають тексти, використовуючи дослівний переклад. Іноді студентам пропонується не цілий текст, а уривок з тексту, необхідний для перекладу. Дуже часто на занятті переклад здійснюється з метою розуміння змісту тексту. Але іноді переклад є самостійним видом діяльності, де перевіряється вміння студентів перекладати художні та наукові тексти.

При навчанні студентів діяльності перекладу потрібно пам'ятати про збереження значення при перекладі. Для того, щоб переклад був правильним, необхідно враховувати особливості в граматиці і лексиці.

Однією з найважливіших задач викладача іноземної мови є вміння прищепити студентам уміння письмового та усного перекладу автентичних текстів. При навчанні перекладної діяльності важливо звернути увагу студентів на існування таких особливостей, як безеквівалентна лексична чи граматична одиниця, порядок слів у реченні та особливості перекладу фразеологічних одиниць.

Нами були розроблені приклади вправ на переклад текстів політичної тематики. Система розроблених вправ спрямована на формування навичок і умінь аналізувати зміст тексту і лексико-граматичних навичок і умінь у перекладі. Дані вправи можуть бути використані для студентів на початковому етапі навчання перекладу.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено аналіз лексико-стилістичних проблем перекладу політичного дискурсу інтернет-медіа.

Аналіз теоретичних джерел показав, що «дискурс» визначається як зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими формами; текст, взятий в подієвому аспекті; мова, розглянута як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що бере участь у взаємодії людей, і є механізмом їх свідомості.

Зазначено, що основною функцією політичного дискурсу можна вважати його використання в якості інструменту політичної влади (боротьба за владу, оволодіння владою, її збереження, здійснення, стабілізація або перерозподіл).

Описано чотири типи стратегічних функцій політичного дискурсу, а саме: примус («Примус» відноситься до таких мовних актів, як накази або закони, які підкріплюються якимись санкціями. Політичні діячі часто діють примусово за допомогою дискурсу, визначаючи питання, вибираючи теми в розмові, позиціонуючи себе і інших в певних відносинах, роблячи припущення про реалії, які слухачі повинні, хоча б тимчасово, приймати для сприйняття тексту й мови. Влада може реалізовуватися і за допомогою контролю за використанням мови «інших» – за допомогою різних видів ступенів цензури і контролю доступу); опір, опозиція, протест (Дана категорія функцій політичного дискурсу протиставлена функції примусу, і реалізується на противагу владним відносинам. Дискурсивними характеристиками цього типу можуть служити як особливості ЗМІ, графіті (серед маргінальних етнічних груп, постери і т.д.), так і специфічні лінгвістичні структури (петиції, прохання, слогани і т.д.)); симуляція (Дана стратегія пов'язана з контролем над інформацією. Вона поєднує в собі як ефекти дефокусування «небажаних місць» за допомогою евфемізації вихідних даних, так і безпосереднє інвертування вихідних даних); легітимізація і делегітимізація (Легітимізація

тісно пов'язана з функцією примусу, так як вона реалізує механізм покори, тобто легітимність. Використовувані техніки включають аргументацію бажань виборців, спільні ідеологічні принципи, проекцію харизматичного лідера, позитивну самопрезентацію і т.д. Делегітимізація по суті представляє опозицію: репрезентація інших (іноземці, «внутрішні вороги», інституційна опозиція, неофіційна опозиція) має негативний відтінок).

Суб'єкти політики (політичний діяч, політична партія або рух) свідомо використовують певні когнітивні установки для максимальної відповідності дискурсивних середовищ (своїх і аудиторії). Крім того, ніяка маніпуляція неможлива без відповідної орієнтації в координатах ціннісних уподобань аудиторії, в чому допомагають засоби масової інформації і зокрема електронні Інтернет-медіа.

Вивчено основні напрямки діяльності ЗМІ в світовій політиці: ЗМІ як інструмент політичної влади, за допомогою яких пропагується державна ідеологія, нав'язуються певні зразки поведінки, схеми мислення, культурні цінності, формується громадська думка стосовно зовнішньої політики держави і т.д.; ЗМІ як соціальний інститут, головне завдання якого – вираження громадської думки з приводу важливих зовнішньополітичних рішень і дій; ЗМІ як «інститут впливу», функціонування якого зумовлено тим, що багато громадян в даний час вважають за краще отримувати політичні матеріали від ЗМІ, керуючись системою відбору новин, інтерпретацією і оцінками, пропонованими ЗМІ

Отже, серед численних функцій ЗМІ, зокрема Інтернет-медіа – функція інтерпретації, обумовлена здібностями засобів масової інформації не тільки відобразити через свої канали навколишній світ, а й інтерпретувати його, створювати особливу картину світу і впливати таким чином на свідомість адресата цих засобів, враховуючи когнітивні, дискурсивні та лінгвістичні особливості мов, якими ця інформація надається. Найважливішим механізмом у політичному мас-медійному дискурсі виступає оцінка, яка допомагає виявити особливості політиків, їхніх поглядів, політичних подій,

явищ, представлених в інтернет-медіа. Розвиток інтернет-медіа дозволяє ще більше масово впливати на громадськість, залучати широку аудиторію в процес обговорення актуальних політичних проблем і впливати на результати прийняття політичних рішень.

Інтернет як технологія поширення масової інформації має наступні стійкі характеристики, що виділяються в порівнянні з функціональними особливостями раніше відомих ЗМІ: 1. Синтетичність, тобто одночасне використання технологічних можливостей раніше відомих ЗМІ (способів подачі інформації). 2. Експансивний характер розвитку, про що свідчить очевидна тенденція до нарощування впливу Інтернету і поступового переключення уваги широкої аудиторії від раніше відомих форм і способів отримання інформації до нових. 3. Фрагментарний характер подачі інформації, найбільш яскраво ілюструється великою кількістю діючих Інтернет-ресурсів, які створюють загальну картину, а також характером подачі інформації на власне інформаційних порталах (Інтернет-ЗМІ). 4. Висока швидкість поширення інформації, що забезпечується значною мірою комп'ютеризацією населення планети Земля. 5. Високий маніпулятивний потенціал, тобто вкрай висока в порівнянні з раніше відомими ЗМІ потенційна можливість управління інформаційними потоками з метою створення у широкої аудиторії прогнозованих поглядів і думок, вигідних особам або групам осіб, причетним до управління мережами.

Щодо традиційних засобів масової інформації інтернет-медіа мають ряд незаперечних переваг, серед яких, в першу чергу, можна виділити мультимедійність, персоналізація, інтерактивність, відсутність посередників.

Щодо перекладу текстів Інтернет-медіа, то дослідження доводить необхідність вивчення основних концептів політичного дискурсу, аналіз специфіки їх вербалізації і в мові оригіналу, і в мові перекладу. Політичні тексти рясніють культурно значущими лексичними одиницями, вони відображають загальні та специфічні особливості функціонування національних культур, тому переклад лексичних одиниць політичного

дискурсу становить особливу складність, перекладачеві необхідно не тільки виявляти культурно значимі компоненти промов політиків, а й максимально адаптувати їх для розуміння адресата, орієнтуючись на поле культури реципієнта. Політичний дискурс відрізняється високим рівнем прецедентності, перекладачі регулярно стикаються з такими явищами, і перед ними постає питання: чи необхідно ці феномени замінювати, опускаючи або давати перекладацький коментар. У деяких ситуаціях перекладачеві доводиться грати роль експерта з міжкультурної комунікації і пояснювати інваріант сприйняття національного прецедентного феномену. Для того, щоб уникнути комунікативної невдачі перекладач повинен проявити культурологічну компетенцію і допомогти комунікантам зрозуміти наміри один одного.

У нашому дослідженні розглядаються такі характеристики англійських політичних текстів ЗМІ, як клішованість, мовна креативність (наявність неологізмів) та емоційно-експресивний вплив на читача, що досягається за допомогою використання метафор та інших експресивних засобів мови, з точки зору особливостей їх перекладу з англійської на українську мову.

Крім того, нами був проаналізований ряд аспектів, які зближують інтереси політичної лінгвістики та перекладознавства, а саме: текстологічні аспекти, метафоричні аспекти, інтертекстуальність, парадигма політкоректності.

Отже, політична мова – це офіційна мова державної влади, мова зі своїми особливими засобами впливу на громадськість. Неточний переклад політичних текстів може призвести до таких серйозних наслідків, як шкода іміджу політика, негативний вплив на результат переговорів і навіть політичні конфлікти. Першочерговим завданням перекладача в політичній сфері є збереження бажаного комунікативного ефекту. Для його досягнення перекладачеві необхідно досліджувати функції, стилістичні особливості, а також лексичні та синтаксичні засоби політичного дискурсу. Перекладач, який

працює з політичними текстами, повинен володіти великими фоновими знаннями і розбиратися в країнознавчих особливостях.

Таким чином, як показало проведене дослідження, при трансляції лексико-стилістичних особливостей політичного дискурсу ЗМІ з англійської на українську мову перекладачам доводиться не тільки підбрати еквівалентні реалії, а й використовувати різні перекладацькі прийоми, з метою збереження прагматичного і стилістичного потенціалу оригіналу.

Нами було зазначено, що при навчанні іноземної мови у вузі приділяється велика увага навчанню перекладу автентичних текстів. При цьому студенти зазвичай перекладають тексти, використовуючи дослівний переклад. Іноді студентам пропонується не цілий текст, а уривок з тексту, необхідний для перекладу. Дуже часто на занятті переклад здійснюється з метою розуміння змісту тексту. Але іноді переклад є самостійним видом діяльності, де перевіряється вміння студентів перекладати художні та наукові тексти.

При навчанні студентів діяльності перекладу потрібно пам'ятати про збереження значення при перекладі. Для того, щоб переклад був правильним, необхідно враховувати особливості в граматиці і лексиці.

Однією з найважливіших задач викладача іноземної мови є вміння прищепити студентам уміння письмового та усного перекладу автентичних текстів. При навчанні перекладної діяльності важливо звернути увагу студентів на існування таких особливостей, як безеквівалентна лексична чи граматична одиниця, порядок слів у реченні та особливості перекладу фразеологічних одиниць.

Нами були розроблені приклади вправ на переклад текстів політичної тематики. Система розроблених вправ спрямована на формування навичок і умінь аналізувати зміст тексту і лексико-граматичних навичок і вмінь у перекладі. Дані вправи можуть бути використані для студентів на початковому етапі навчання перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акінчиць Н. Розвиток політичної лінгвістики як автономної науки. Розвиток політичної лінгвістики як автономної науки. Культура народів Причорномор'я, 2007. № 120. С. 53-58.
2. Алексеева И. С. Текст и перевод. Вопросы теории. Москва, 2008.
3. Артамонова І. М. Інтернет як специфічний тип мас-медійного тексту (на матеріалах українського сектору мережі). Вісник СумДУ, 2007. № 2. С. 5–9.
4. Артамонова І. М. Інтернет-ЗМІ як нова парадигма теорії української журналістики. Соціальні комунікації сучасного світу : науково-теоретичний збірник / гол. ред. О. М. Холод. 2009. С. 44–47.
5. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. Москва, 1966. 608 с.
6. Бархударов Л. С. Язык и перевод. Москва: Межд. отношения, 1975. 240 с.
7. Бик І.С. Теорія і практика перекладу. Львів: ЛНУ, 2005. 122 с.
8. Бреус Е. В. Основы теории и практики перевода с русского языка на английский. 3-е изд. Москва: Изд-во У РАО, 2002. 208 с.
9. Будаев Э.В., Чудинов А.П. Современная политическая лингвистика. Екатеринбург, 2006. 267 с.
10. Вознесенська О. Політичний текст і електоральна поведінка населення. Соціальна психологія. 2004. № 5 (7). С. 79-89.
11. Гнезділова Я.В. Реалізація емотивної функції в публічних промовах політичних діячів США та Великобританії. Мова і культура. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2003. Вип. 6. Т. II. Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. С.358-363.
12. Дебре Р. Інтелектуальна влада у Франції. Київ: Дух і Літера., 2008. 308 с.

13. Демська О. Мова і влада. *Science and Education a New Dimension. Philology*, 2014. II (7). С. 55-57.
14. Ильин М.В. Политический дискурс: слова и смыслы. Москва. Московский государственный институт международных отношений (университет). Редакция журнала "Полис", 1994. С. 127-140.
15. Калмыков А. А., Коханова Л. А. Интернет-журналистика : Учебное пособие. Москва: Юнити-Дана, 2005. 383 с.
16. Карабан В. І. Переклад наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми». Вінниця, Нова Книга, 2004. 576 с.
17. Кихтан В. В. Информационные технологии в журналистике. Ростов-на-Дону : Феникс, 2004. 160 с.
18. Кияк Т. Р. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підручник для студ. вищих навч. закладів. Вінниця: Нова Книга, 2006. 592 с.
19. Клименко І. Теоретичні засади лінгвістичного аналізу політичного дискурсу. Лінгвістичні студії: Збірник наукових праць. URL: <http://litmisto.org.ua/?p=8416>
20. Кобякова І. К. Навчати перекладу: навч. посіб. Суми : СумДУ, 2013. 159 с.
21. Ковалевська Т.Ю. Психолінгвістичні особливості політичного дискурсу. Вісник ХНУ ім. В.Н.Каразіна. Вип. 33. Філологічні аспекти дослідження дискурсу, 2001. С. 237-242.
22. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ, 2003. 185 с.
23. Коцарев О. О. Типологія інтернет-ЗМІ. Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – 2006. – Том 19 (58). № 5. С. 321–324.
24. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем. Москва, 2004.
25. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. Москва: Сов. энциклопедия, 1990. 685 с.

26. Лукина М. М., Фомичева И. Д. СМИ в пространстве Интернет. Москва: Изд-во МГУ им. М.В. Ломоносова, 2005. 87 с.
27. Мелешенко О. Интернет-технології в сучасній журналістиці : моделі та практика : Навч. пос. Київ: КиМУ, 2005. 140 с.
28. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ: Світогляд, 2005. 315 с.
29. Олещук П. Теоретичні засади аналізу політичних наративів як засобу дослідження політичного дискурсу. Віче. 2010. № 10. С. 18-21.
30. Ончуленко М. Жанри політичного дискурсу. Филологические науки. Теоретические и методологические проблемы исследования языка. URL: http://www.rusnauka.com/22_NNP_2011/Philologia/3_90961.doc.htm
31. Палажченко П.Р. Мой несистематический словарь. Москва: Валент, 2002. 289 с.
32. Паршин А. Теория и практика перевода. Санкт-Петербург: СГУ, 1999. 202 с.
33. Рябцева Н.К. Стереотипность и творчество в переводе. Переводоведение, 2008. С. 11–28.
34. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія / за ред. В.Різуна. Київ: Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. 392 с.
35. Сотников А. В. Ключові слова в політичному дискурсі. Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. 2009. № 3.
36. Сусов И. П. Деятельность, сознание, дискурс и языковая система. Языковое общение: Процессы и единицы : межвуз. сб. науч. тр. ; Калинин. гос. ун-т. Калинин, 1988. С. 7 – 13.
37. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. Санкт-Петербург: Переводоведение, 2002. 416 с.
38. Халипов В.Ф., Халипова Е.В. Власть. Политика. Государственная служба. Словарь. Москва: Луч, 1996. 271 с.

39. Чадюк О.М. Опозиція „ми – вони” у сучасній українській політичній метафориці. Мова і культура. Вип. 6. Т. II. Психологія мови і культури. Мова і засоби масової комунікації. Київ: Вид. дім Дмитра Бурого, 2003. С. 276-282.
40. Шарова А. Лінгвістичний вимір політичної інформації: становлення політичної лінгвістики. Наукові праці. 2009. Т. 110. № 97.
41. Швачко С.О. Об’єкти перекладознавства: монографія. Суми: СумДУ, 2019. 222 с.
42. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса. Ин-т языкознания РАН; Волгогр. Гос. Пед. Ун-т. Волгоград: Перемена, 2000. 368 с.
43. ABBYY Lingvo. URL: <https://www.lingvolive.com/>
44. Albright M. The Mighty and the Almighty: Reflections on America, God, and World Affairs. New York, 2006.
45. Brown G., Yule G. Discourse Analysis. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983. 288 p.
46. Chilton P.A., Schaeffner C. Discourse and politics. Discourse Studies: A multidisciplinary introduction. London, 1997. Vol. 2: Discourse as Social Interaction. P.206-230.
47. Duolingo. URL: <https://uk.duolingo.com/dictionary/en>
48. English slang and colloquialisms. URL: <http://www.peevish.co.uk/slang/>
49. Fairclough N. Political correctness. The politics of culture and language. The Language of politics II. / Ed. by John E. Joseph. –Routledge ; London ; New York, 2010. Vol. IV. S. 321–332.
50. Fairclough N., Wodak R. Critical discourse analysis. Discourse as social interaction. London: Sage Publications, 1997. P. 258-284.
51. Gastil J. Undemocratic discourse. A review of theory and research on political discourse. The Language of politics II / Ed. by John E. Joseph. Routledge ; London ; New York, 2010. Vol. II. S. 407–439.

52. Graber D. Political Languages. Handbook of Political Communication. Beverly Hills, London: Sage Publications, 1981. P. 195-224.
53. Holly W. Credibility and Political Language. Language, Power and Ideology. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 1989. P. 115-135.
54. Kress G. Ideological Structures in Discourse. Handbook of Discourse Analysis, Vol.IV. London: Academic Press, 1985. P. 27-41
55. Lakoff G. Metaphor, Morality, and Politics, Or, Why Conservatives Have Left Liberals In the Dust, 1995. URL: <http://www.wgcd.org/issues/Lakoff.html>.
56. Marret C. Idioms. Encyclopedia of Linguistics/ ed. by Ph.Strazny. New York, 2005. Vol. 1. P. 494–495.
57. Neubert A. Text and Translation. Leipzig, 1985.
58. Potter J., Wetherell M. Discourse: Noun, verb or social practice? Philosophical Psychology, 1990, Vol. 3, Issue 2-3. P.205-219.
59. Schäffner C., Bassnett S. Political Discourse, Media and Translation. Newcastle : Cambridge Scholars Publishing, 2010. 161 p.
60. Schiffrin D. Approaches to Discourse. Oxford (UK) and Cambridge (Mass.): Blackwell, 1994. 470 p.
61. Schudson M. Sending a Political Message. Media, Culture and Society, 1997, Vol.19. № 3. P. 311-330
62. Simon S. Gender in Translation: Cultural Identity and the Politics of Transmission. New York, 1996.
63. Spivak G. The Politics of Translation. The Translation Studies Reader/ ed. By L.Venuti. New York, 2008. P. 369–388.
64. Wodak R., Seldak M. ‘We demand that Foreigners Adapt to our Life-Style’: Political Discourse on Immigration Laws in Austria and the United Kingdom. Combating Racial Discrimination. Oxford, 2000. P. 217-237.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

65. 5 Takeaways From Trump's Call With Putin.
URL:<https://foreignpolicy.com/2017/05/02/5-takeaways-from-trumps-call-with-putin/>
- 66.
67. reasons why the U.N. General Assembly matters.
URL:https://buffalonews.com/news/national/8-reasons-why-the-u-n-general-assembly-matters/article_74263944-ac07-5136-b4a9-8e4c2d454ad2.html
68. A blackout in Ukraine is a reminder of the dangers of cyberattacks.
URL: https://www.washingtonpost.com/opinions/a-cautionary-blackout-in-ukraine/2016/02/17/da2d58ac-b4c5-11e5-9388-466021d971de_story.html
69. A Pyrrhic Victory for President Poroshenko. URL:
<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/a-pyrrhic-victory-for-president-poroshenko/>
70. As it happened: Obama inauguration. URL:
http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/obama_inauguration/7840646.stm
71. Brexiteers Never Wanted Brexit to Begin With. URL:
<https://foreignpolicy.com/2019/03/13/brexiteers-never-wanted-brexit-to-begin-with/>
72. Calais orders up to 1,000 residents of Jungle camp to leave by Tuesday.
URL: <http://www.theguardian.com/world/2016/feb/20/calais-orders-up-to-1000-residents-of-jungle-camp-to-leave-by-tuesday>
73. Can Trump and Putin keep their bromance alive?
URL:<https://www.washingtonpost.com/news/democracy-post/wp/2017/08/09/can-trump-and-putin-keep-their-bromance-alive/>
74. General election 2019: Brexit - where do the parties stand? URL:
<https://www.bbc.com/news/uk-politics-48027580>
75. Islamism, the Arab Spring, and the Failure of America's Do-Nothing Policy in the Middle East.
URL:<https://www.theatlantic.com/international/archive/2015/10/middle-east-egypt-us-policy/409537/>

76. Michael Gove and five other cabinet members break ranks with PM over EU. URL: <http://www.theguardian.com/politics/2016/feb/20/michael-gove-and-five-othercabinet-members-break-ranks-with-pm-over-eu>

77. No, Israel's power grid wasn't hacked, but ransomware hit Israel's Electric Authority. URL: <https://www.computerworld.com/article/3026609/no-israels-power-grid-wasnt-hacked-but-ransomware-hit-israels-electric-authority.html>

78. Russia is not alone in exploiting Africa. URL: <https://www.theguardian.com/world/2019/jun/14/russia-is-not-alone-in-exploiting-africa>

79. Syria war: What we know about Douma 'chemical attack'. URL: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-43697084>

80. The U.S. can't ignore Russia, or its increasingly horrendous behavior. URL: https://www.washingtonpost.com/opinions/global-opinions/the-us-cant-ignore-russia-or-its-increasingly-horrendous-behavior/2016/07/03/c2533b08-3fa7-11e6-84e8-1580c7db5275_story.html

81. The war the world ignores. URL: <https://www.economist.com/leaders/2017/11/30/how-and-why-to-end-the-war-in-yemen>

82. Vladimir Putin lays out a menacing choice for the West. URL: https://www.washingtonpost.com/opinions/vladimir-putin-lays-out-a-menacing-choice-for-the-west/2014/10/27/ca7fc194-5dfd-11e4-8b9e-2ccdac31a031_story.html

83. Why Britain's vicars won't be ringing the bells for Brexit. URL: <https://www.theguardian.com/uk-news/2020/jan/15/will-parishes-let-the-bells-ring-for-brexit-no-say-diplomatic-vicars>

84. Why Donald Trump is Vladimir Putin's favorite presidential candidate. URL: <https://theweek.com/articles/582178/why-donald-trump-vladimir-putins-favorite-presidential-candidate>

SUMMARY

In today's society, mass media provide access to the most valuable thing in the world – information. The nature of information in the media indicates the importance of certain areas of public life. The priority for mass media is to influence public opinion in order to form a social assessment of significant events and phenomena. The language of modern media covering current political events is full of various stylistic figures, which journalists use in order not only to attract the reader, but also to have an emotional impact and form a certain opinion. The process of globalization and the advent of the Internet have contributed to the expansion of language contacts, which in turn has affected the importance of media translation. Therefore, in this paper we will focus on the study of lexical and stylistic problems of translating the political discourse of the media.

One of the tasks of the general theory of translation is to study the laws of the translation process, determine the criteria for translation, which are supplemented with the development of translation activities. Within the framework of special translation theory, there is also a need to identify criteria and patterns of translation that are characteristic of a certain pair of languages and texts of different styles and discourses, which allow you to correctly build a translation strategy and apply translation transformations.

The relevance of the research topic is due to the need for a multi-faceted study of lexical and stylistic features of the translation of political discourse in Internet media. Translation of political discourse is becoming very important at present due to the fact that foreign policy and economic ties between states are expanding, the number of mass media is growing, and the number of contacts with foreign partners is growing too. The study of criteria and regularities of translation of political discourse is relevant for translation studies, since political discourse is a layer of vocabulary that covers the names and concepts of socio-political life of society and is closely intertwined with other spheres of life.

The aim of the study is to analyze lexical and stylistic problems of translating the political discourse of internet media.

To achieve the research goal we need to complete a number of tasks:

1. To consider the characteristics of the concept of political discourse.
2. To investigate the political discourse of the media as a kind of political discourse.
3. To describe the main characteristics of Internet media.
4. To describe the specifics of translating political discourse.
5. To describe models for translating the political discourse of Internet media.
6. To analyze lexical and stylistic problems of translation.

The object of research is the political discourse of mass media.

The subject of the research is the lexical and stylistic problems of translating the political discourse of Internet media.

The paper uses the following research methods: methods of comparison, generalization, methods of systematization and linguistic interpretation of the studied material, as well as the method of continuous sampling of examples.

The scientific novelty of our work consists in identifying and solving lexical and stylistic problems of translating political discourse in Internet media, as well as in a comprehensive analysis of possible ways of its equivalent translation.

The theoretical significance of the work is the systematization of lexical and stylistic problems of translating the political discourse of Internet media.

The analysis of theoretical sources has shown that "discourse" is defined as a coherent text in conjunction with extralinguistic, pragmatic, socio-cultural, psychological and other forms; a text taken in an event aspect; a language considered as a purposeful social action, as a component involved in the interaction of people and is a mechanism of their consciousness.

It is noted that the main function of political discourse can be considered as an instrument of political power (struggle for power, mastery of power, its preservation, implementation, stabilization or redistribution).

Four types of strategic functions of political discourse are described: coercion ("coercion" refers to such linguistic acts as orders or laws that are supported by some kind of sanctions. Politicians often act forcibly through discourse, defining issues, choosing topics in conversation, positioning themselves and others in certain relationships, making assumptions about the realities that listeners should, at least temporarily, accept in order to perceive the text and speech. Power can also be exercised through control over the use of the language of "others" – through various types of degrees of censorship and access control); resistance, opposition, protest (this category of functions of political discourse is opposed to the function of coercion, and is implemented in contrast to power relations. Discursive characteristics of this type can be both media features, graffiti (among marginal ethnic groups, posters, etc.), and specific linguistic structures (petitions, requests, slogans, etc.); simulation (this strategy is related to information control. It combines both the effects of defocusing "unwanted places" by euphemizing the source data, and direct inversion of the source data); legitimization and delegitimization (legitimization is closely related to the function of coercion, since it implements the mechanism of obedience, that is, legitimacy. The techniques used include argumentation of voters' wishes, general ideological principles, projection of a charismatic leader, positive self-presentation, etc., delegitimization essentially represents the opposition: representation of others (foreigners, "internal enemies", institutional opposition, unofficial opposition) has a negative connotation).

Subjects of politics (a political figure, political party, or movement) consciously use certain cognitive attitudes to maximize the correspondence of discursive environments (their own and audience's). In addition, no manipulation is possible without appropriate orientation in the coordinates of the audience's value preferences.

The main directions of mass media activity in world politics are studied:

— mass media as an instrument of political power, with the help of which state ideology is promoted, certain patterns of behavior, thinking patterns, cultural

values are imposed, public opinion is formed regarding the foreign policy of the state, etc.;

— mass media as a social institution, the main task of which is to express public opinion about important foreign policy decisions and actions;

— mass media as an "institution of influence", the functioning of which is due to the fact that many citizens currently prefer to receive political materials from the media, guided by the system of news selection, interpretation and assessments offered by the media.

So, among the numerous functions of mass media – the function of interpretation, due to the ability of mass media not only to reflect through their channels the world around them, but also to interpret it, create a special picture of the world and thus influence the consciousness of the addressee of these means, taking into account the cognitive, discursive and linguistic-stylistic features of the languages in which this information is provided.

The most important mechanism in political mass-media discourse is assessment, which helps to identify the characteristics of politicians, their views, political events, and phenomena presented in the media. The development of mass media makes it possible to influence the public even more massively, attract a wide audience to the process of discussing current political issues and influence the results of political decision-making.

The internet as a technology for mass media distribution has the following stable characteristics that stand out in comparison with the functional features of previously known media:

— synthetism, that is, the simultaneous use of technological capabilities of previously known media (methods of presenting information);

— the expansive nature of development, as evidenced by the obvious tendency to increase the influence of the Internet and gradually switch the attention of a wide audience from previously known forms and methods of obtaining information to new ones;

— the fragmentary nature of information submission is most clearly illustrated by the large number of existing internet resources that create an overall picture, as well as the nature of information submission on the information portals themselves (online media);

— high speed of information dissemination, provided to a large extent by computerization of the population of the planet Earth;

— high manipulative potential, that is, extremely high in comparison with previously known media the potential for managing information flows in order to create predictable views and opinions among a wide audience that are beneficial to individuals or groups of people involved in network management.

We noted that translators should study the basic concepts of political discourse, analyze the specifics of their verbalization both in the original language and in the translation language. Political texts are full of culturally significant lexical units, they reflect the general and specific features of the functioning of national cultures, so the translation of lexical units of political discourse is particularly difficult, the translator needs not only to identify culturally significant components of politicians' speeches, but also to adapt them as much as possible to the addressee's understanding, focusing on the field of culture of the recipient.

Political discourse is characterized by a high level of precedent phenomena, translators regularly encounter such phenomena, and they are faced with the question: whether these phenomena should be replaced, omitted or given a translation commentary. In some situations, the translator has to play the role of an expert on cross-cultural communication and explain the invariant perception of the national phenomenon. In order to avoid communication failure, the translator must show cultural competence and help communicants understand each other's intentions.

Our research examines such characteristics of English-language political texts of the media as clicheness, language creativity (the presence of neologisms) and emotional and expressive influence on the reader, which is achieved through the use of metaphors and other expressive means of language, from the point of view of the

features of their translation from English to Ukrainian, for example: to wage a war (вести війну), to launch an offensive (почати наступальну операцію), to express growing alarm (висловлювати зростаючу стурбованість), a respectable member of the international community (шановний лідер міжнародної спільноти), to sign a peace treaty (підписати мирний договір), to cease fire (припинення вогню), peace talks (мирні переговори), bilateral negotiations (двосторонні переговори), irreparable loss (непоправні втрати), The White House (Білий дім), The Defense Department (Державний департамент США), The International Criminal Court (Міжнародний військовий суд, який часто представлений у вигляді аббревіатури ICC), або ICJ - International Court of Justice (Міжнародний суд з прав людини), the Joint chiefs of staff - is a body of senior uniformed leaders in the United States Department of Defense who advise the president, The Secretary of Defense etc.

In addition, we analyzed a number of aspects that bring the interests of political linguistics and translation studies closer together: textual aspects, metaphorical aspects, intertextuality, and the paradigm of political correctness.

So, a political language is the official language of state power, a language with its own special means of influencing the public. Inaccurate translation of political texts can lead to such serious consequences as harm to the image of a politician, negative impact on the outcome of negotiations, and even political conflicts.

In the process of translating political discourse, linguistic, textual, extralinguistic problems arise, problems related to the ethical, political and cultural components of the original text and translation, the expression of the author's intention, and many other problems. Some of the translation problems arise because the translator underestimates both the lexical and cultural differences between the source language and the translation language. At the lexical level, there are problems associated with differences in the semantic volume of a word in the source language and the translation language, as well as with understanding information in a foreign language. The study of functional and stylistic features of political discourse helps

to translate while maintaining the necessary communicative effect, which is, of course, the primary task of the translator.

Thus, as the study showed, when translating lexical and stylistic features of the political discourse of the media from English to Ukrainian, translators have to not only select equivalent realities, but also use various translation techniques in order to preserve the pragmatic and stylistic potential of the original text.